

Mestna občina Ljubljana
Zoran Janković, župan
Mestni trg 1, 1000 Ljubljana
telefon: 01 306 10 10, faks: 01 306 12 14

Številka: 356 -8/2015-1
Datum: 15. 4. 2015

Mestna občina Ljubljana
Mestni svet

ZADEVA: Predlog za obravnavo na seji Mestnega sveta Mestne občine Ljubljana

PRIPRAVIL: Mestna uprava Mestne občine Ljubljana,
Oddelek za varstvo okolja

NASLOV: Osnutek Odloka o Krajinskem parku Tivoli, Rožnik in Šišenski hrib

POROČEVALKI: Nataša Jazbinšek Seršen, univ. dipl. ing. kem. teh., vodja
Oddelka za varstvo okolja
Marjana Janković, univ. dipl. biol., višja svetovalka I

**PRISTOJNO
DELOVNO TELO:** Odbor za varstvo okolja

PREDLOG SKLEPA:
Mestni svet Mestne občine Ljubljana sprejme osnutek Odloka o Krajinskem parku Tivoli, Rožnik in Šišenski hrib.

Župan
Mestne občine Ljubljana
Zoran Janković
po pooblastilu podžupan MOL
Dejan Crnek

Priloga:
- osnutek odloka z obrazložitvijo

Na podlagi 45., 49., 53. in 55. in 71. člena Zakona o ohranjanju narave (Uradni list RS, št. 96/04 - uradno prečiščeno besedilo, 61/06 - ZDru -1, 8/10 - ZSKZ-B in 46/14) ter 27. člena Statuta Mestne občine Ljubljana (Uradni list RS, št. 66/07 – uradno prečiščeno besedilo in 15/12) je Mestni svet Mestne občine Ljubljana na seji dne sprejel

ODLOK
o Krajinskem parku Tivoli, Rožnik in Šišenski hrib
I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen
(cilji zavarovanja)

(1) S ciljem, da se ohranijo številne naravne vrednote, velika biotska raznovrstnost in krajinska pestrost, se območje gričevnatega gozdnega prostora Rožnika in Šišenskega hriba z značajem mestnega gozda, območje oblikovane mestne zelene površine parka Tivoli ter območji nižinskega gozda Za Mošenico in Koseškega boršta s Koseškim bajerjem zavarujejo kot Krajinski park Tivoli, Rožnik in Šišenski hrib (v nadaljnjem besedilu: krajinski park).

(2) Varstveni cilji krajinskega parka so ohranitev naravnih vrednot, ohranitev ugodnega stanja ogroženih in zavarovanih prostoživečih rastlinskih in živalskih vrst in njihovih habitatov, najmanj obstoječega stanja in kakovosti habitatnih tipov gozdov, travnikov, barij ter sladkih voda (v nadaljnjem besedilu: habitatni tipi) ter ohranitev krajine z značilno razporeditvijo krajinskih struktur.

(3) Razvojni cilji krajinskega parka so ohranjanje zelenih površin v obstoječem razmerju struktur in povečevanje tistih struktur, ki omogočajo prebivalcem Mestne občine Ljubljana (v nadaljnjem besedilu: MOL) kakovostno bivanje in preživljanje prostega časa v naravi, usmerjeno obiskovanje v rekreacijske, športne, turistične, izobraževalne in znanstvene namene ter spoznavanje in doživljanje narave.

(4) V krajinskem parku se spodbuja trajnostni razvoj, ki je skladen s cilji krajinskega parka, in vključuje zlasti omogočanje kakovostnega bivanja prebivalcem krajinskega parka in prebivalcem MOL, spodbujanje novih zaposlitev in podjetniških priložnosti, zmanjševanje obstoječega in preprečevanje dodatnega obremenjevanja okolja ter sonaravno rabo naravnih virov.

(5) Cilji krajinskega parka se uresničujejo z varstvom, financiranjem in upravljanjem ter z usmerjanjem družbenih, kulturnih in gospodarskih dejavnosti, izvajanjem razvojnih usmeritev in z drugimi ukrepi.

2. člen
(vseбина)

Ta odlok določa območje krajinskega parka, ožja zavarovana območja, varstvene režime in pravila

ravnanj v krajinskem parku, razvojne usmeritve, način upravljanja in nadzora, financiranje ter druga ravnanja, povezana z doseganjem ciljev krajinskega parka.

3. člen (varovanje)

Z ustanovitvijo krajinskega parka se nadaljuje varovanje območja naravne znamenitosti Krajinski park Tivoli, Rožnik in Šišenski hrib, ustanovljene z Odlokom o razglasitvi Tivolija, Rožnika in Šišenskega hriba za naravno znamenitost (Uradni list SRS, št. 21/84 in 47/87 ter Uradni list RS, št. 96/09 – obvezna razlaga, 3/10 – popravek obvezne razlage in 58/11).

4. člen (ime in znak krajinskega parka)

- (1) Ime krajinskega parka je »Krajinski park Tivoli, Rožnik in Šišenski hrib«.
- (2) Krajinski park ima svoj znak, ki je določen v prilogi 1, ki je sestavni del tega odloka.
- (3) Znak in ime krajinskega parka ter njegove prevode in izpeljanke lahko uporablja upravljavec krajinskega parka.

II. OBMOČJE KRAJINSKEGA PARKA IN OŽJIH ZAVAROVANIH OBMOČIJ

5. člen (značilnosti in namen krajinskega parka)

- (1) Krajinski park je območje s številnimi naravnimi vrednotami, kjer so ogrožene in zavarovane prostoživeče rastlinske in živalske vrste (v nadaljnjem besedilu: rastlinske in živalske vrste), njihovi habitati in habitatni tipi. Največji delež krajinskega parka pokriva gozd. Pretežno naravno ohranjeni gozdovi prevladujejo na vzhodnih pobočjih Tivolskega in Drenikovega vrha ter Rožnika, kjer se nahajajo tudi odprte travniške površine na Drenikovem in Cankarjevem vrhu. Zahodni nižinski del krajinskega parka prekriva mozaični preplet mokrotnih travnikov z gozdnima kompleksoma Koseški boršt in Za Mošenico. Na vzhodnem delu krajinskega parka se nahaja obsežna površina mestnega parka Tivoli. Vse skupaj tvori pestro krajino z značilno podobo, ki daje mestu Ljubljana svojevrstno identiteto.
- (2) Krajinski park je prednostno namenjen varovanju naravnih vrednot, ohranjanju in izboljšanju stanja biotske raznovrstnosti in ohranjanju krajinske pestrosti. V krajinskem parku se ohranjajo in izboljšujejo ekološke razmere, ohranja in izboljšuje se stanje zelenih površin za obiskovanje in doživljanje narave, ozavešča se o pomenu ohranjanja narave in o krajinskem parku, interpretira se naravo ter usmerja rekreacijske, športne, turistične, izobraževalne in znanstveno-raziskovalne dejavnosti na območja krajinskega parka, kjer je za to že vzpostavljena ustrezna infrastruktura, in na način, ki je za naravo čim manj moteč ter združljiv z varstvenimi cilji krajinskega parka.

6. člen
(ožja zavarovana območja)

V krajinskem parku se določijo ožja zavarovana območja:

1. naravna vrednota Tivoli – klasično nahajališče evropske gomoljčice (ident. št. 1376) se določi za Naravni spomenik Pod Turnom;
2. naravna vrednota Tivoli – mestni park (ident. št. 1941) se določi za Naravni spomenik Tivoli;
3. naravna vrednota Mali Rožnik (ident. št. 264), mokrotna dolina s prehodnim barjem med slemenom Malega in Velikega Rakovnika se določi za Naravni rezervat Mali Rožnik;
4. naravna vrednota Mostec (ident. št. 1375), prehodno barje na spodnjem delu mokrotne doline Mostec ob vznožju Debelega hriba se določi za Naravni rezervat Mostec.

7. člen
(meje krajinskega parka in ožjih zavarovanih območij)

(1) Meje krajinskega parka in ožjih zavarovanih območij so določene na državni topografski karti v merilu 1:5000.

(2) Meje iz prejšnjega odstavka se prikažejo na digitalnem zemljiškokatastrskem prikazu na parcelo natančno.

(3) Državna topografska karta iz prvega odstavka tega člena in zemljiškokatastrski prikaz iz drugega odstavka tega člena se v izvirniku hranita pri organu Mestne uprave MOL, pristojnem za varstvo okolja in ohranjanja narave (v nadaljnjem besedilu: pristojni organ). Dvojnika, ki sta enaka originalu, se hranita na Upravni enoti Ljubljana in pri upravljavcu krajinskega parka.

(4) Meje krajinskega parka in ožjih zavarovanih območij iz prvega odstavka tega člena se prikažejo tudi na informativni karti v merilu 1:15000, ki je kot priloga 2 sestavni del tega odloka.

III. RAZVOJNE USMERITVE IN UKREPI

8. člen
(razvojne usmeritve)

(1) Z razvojnimi usmeritvami se v krajinskem parku zagotavlja doseganje ciljev varstva okolja in spodbuja trajnostni razvoj, prilagojen ciljem krajinskega parka, ki se uresničujejo zlasti:

- s spodbujanjem razvoja dejavnosti, ki prispevajo k ohranjanju biotske raznovrstnosti, varstvu naravnih vrednot in krajinske pestrosti ter hkrati omogočajo gospodarski, družbeni in kulturni razvoj prebivalcev MOL;
- z urejanjem prostora tako, da se ohranja kakovost in značilnost obstoječe krajine in njenih značilnih struktur, ohranja kulturna dediščina in izboljša oziroma zagotovi komunalna javna infrastruktura;
- s spodbujanjem trajnostne rabe naravnih virov na način, da se ohranja ravnovesje med naravnimi procesi in delovanjem človeka ter se preprečujejo posegi in dejavnosti, ki bi ogrozili biotsko raznovrstnost, naravne vrednote, krajino in ekološko celovitost ekosistemov, dodatno obremenjevale okolje ter razvrednotile zelene površine z vidika kakovosti bivanja prebivalcev MOL;

- s spodbujanjem naravi prijaznega urejanja vodotokov, ki ohranja biotsko raznovrstnost v vodnih in obvodnih ekosistemih;
- s spodbujanjem turističnih, rekreacijskih, športnih, kulturnih in drugih dejavnosti, ki so skladne s cilji krajinskega parka;
- s spodbujanjem razvoja novih podjetniških priložnosti, povezanih z izvajanjem turističnih, rekreacijskih, športnih, kulturnih in drugih dejavnosti ter razvojem storitev in izdelkov, prepoznano povezanih s krajinskim parkom, in njihovega trženja, ki omogočajo nove zaposlitvene možnosti oziroma ustvarjanje dodatnega prihodka prebivalcem MOL;
- z usmerjanjem mirujočega prometa iz notranjosti na obrobje krajinskega parka in spodbujanjem usmerjenega obiskovanja krajinskega parka peš ter s kolesom;
- z umirjanjem individualnega avtomobilskega cestnega prometa in krepitevijo javnega prevoza;
- s seznanjanjem in vključevanjem lastnikov zemljišč v krajinskem parku in zainteresirane javnosti v načrtovanje varstva in razvoja krajinskega parka ter posameznih projektov in aktivnosti v krajinskem parku;
- z urejanjem učnih poti s pripadajočimi znaki in opremo, naravovarstveno-informacijskih točk, informacijskega centra, oznak in označitve krajinskega parka (v nadaljnjem besedilu: parkovna infrastruktura) za doživljanje, obiskovanje in ogledovanje krajinskega parka;
- z ohranjanjem in izboljšanjem stanja zelenih površin za obiskovanje in doživljanje narave.

(2) V krajinskem parku se lahko iz javnih sredstev financirajo samo tisti razvojni projekti, ki so skladni s cilji krajinskega parka.

9. člen

(ukrepi za uresničevanje razvojnih usmeritev)

(1) Razvojne usmeritve se v krajinskem parku uresničujejo zlasti:

- s sodelovanjem in vključevanjem prebivalcev MOL, lastnikov zemljišč in MOL pri upravljanju krajinskega parka;
- s pridobivanjem in uporabo sredstev lokalnih, državnih, EU in mednarodnih skladov, ustanov oziroma organizacij za varstvene in razvojne projekte, ki so usklajeni z varstvenimi cilji krajinskega parka;
- s povezovanjem različnih dejavnosti in ponudnikov;
- s spodbujanjem ekstenzivne rabe kmetijskih zemljišč;
- z nudenjem strokovne pomoči, izobraževanjem in ozaveščanjem prebivalcev MOL in obiskovalcev krajinskega parka;
- s spodbujanjem uporabe okolju prijaznih tehnologij in metod;
- z ohranjanjem značilnih krajinskih struktur, zlasti mozaične prepletenosti gozdnih in kmetijskih površin;
- z odkupom naravovarstveno pomembnih zemljišč, ki so v zasebni lasti, zaradi doseganja ciljev krajinskega parka;
- z usmerjanjem obiskovalcev na urejene in označene poti ter s postopnim ukinjanjem neoznačenih stihijskih poti v krajinskem parku;
- z urejanjem parkovne infrastrukture;
- z rednim vzdrževanjem parkovne in druge infrastrukture;
- z urejanjem kakovostne, varne in učinkovite mreže kolesarskih poti, vključno s sistemom BicikeLJ in varovanimi postajališči za zasebna kolesa;
- s spodbujanjem razvoja in ureditve krajinskemu parku primerne športne, turistične, rekreacijske, izobraževalne in druge infrastrukture;

- s celovito prenovo Naravnega spomenika Tivoli;
- s spodbujanjem tradicionalne in dodatne, naravi prijazne in z vsebinami varstva narave povezane ponudbe;
- z nadomestitvijo obstoječega sistema osvetljave z naravi prijaznejšim sistemom osvetlitve;
- s spodbujanjem organiziranega vodenja turistov po krajinskem parku z naravovarstveno usposobljenimi turističnimi delavci;
- s spodbujanjem javnega značaja športnih in drugih aktivnosti.

(2) Razvojne usmeritve in razvojni ukrepi se podrobneje vsebinsko in prostorsko opredelijo v načrtu upravljanja krajinskega parka (v nadaljnjem besedilu: načrt upravljanja).

IV. VARSTVENI REŽIMI, PRAVILA RAVNANJA IN DRUGI UKREPI VARSTVA NARAVE

4.1 Varstveni režimi

10. člen

(splošni varstveni režim)

(1) V krajinskem parku se posegi, dejavnosti in ravnanja lahko izvajajo v obsegu, času in na način, ki je v skladu z varstvenimi cilji krajinskega parka.

(2) V krajinskem parku ni dovoljeno:

1. izvajati posegov, dejavnosti in ravnanj, ki bi lahko poslabšala hidrološke, geomorfološke in ekološke razmere na območju krajinskega parka in vplivala na poslabšanje ugodnega stanja rastlinskih in živalskih vrst, njihovih habitatov in habitatnih tipov;
2. izvajati posegov, dejavnosti in ravnanj na naravnih vrednotah tako, da se uničijo, poškodujejo ali bistveno spremenijo lastnosti, zaradi katerih je del narave opredeljen za naravno vrednoto;
3. izvajati posegov, dejavnosti in ravnanj, ki bi lahko spremenila za krajinski park značilno krajinsko pestrost ter značilne krajinske strukture;
4. izvajati posegov, dejavnosti in ravnanj, ki bi lahko spremenila značilno reliefno izoblikovanost območja;
5. sekati, lomiti ali kako drugače nasilno uničevati ali poškodovati dreves in grmovnih rastlin;
6. nabirati ali kako drugače uničevati rastlin ogroženih ali zavarovanih vrst in odvzemati iz narave živali ogroženih ali zavarovanih vrst, razen za znanstvenoraziskovalne namene s soglasjem organizacije, pristojne za ohranjanje narave (Zavod Republike Slovenije za varstvo narave - v nadaljnjem besedilu: ZRSVN);
7. nameščati na drevesa znakov, gnezdilnic ali drugih predmetov na način, ki poškoduje drevo;
8. naseljevati oziroma gojiti živali tujerodnih živalskih vrst, razen gojiti živali v Živalskem vrtu Ljubljana (v nadaljnjem besedilu: Živalski vrt);
9. naseljevati in doseljevati rastlin tujerodnih vrst na kmetijska in gozdna zemljišča, razen doseljevati tujerodne rastline na Jesenkovo pot;
10. izvajati melioracij in uporabljati fitofarmaceutskih sredstev izven obdelovalnih kmetijskih površin;
11. rediti domačih živali v obsegu in na način, ki nista skladna z varstvenimi cilji krajinskega parka;
12. spreminjati travniške površine v njivske površine;
13. gnojiti travniške površine s tekočimi organskimi ali mineralnimi gnojili in uporabljati pesticide ter balirati;

14. spreminjati vodni režim, obliko struge ali stanja priobalnih zemljišč, razen za doseganje varstvenih ciljev krajinskega parka;
15. izkoriščati gozd na način, da se razvrednoti njegova ekološka in socialna funkcija;
16. graditi novih gozdnih prometnic, razen če rekonstrukcija obstoječih gozdnih prometnic ni izvedljiva, in za namene izkoriščanja gozda ni mogoče urediti pripravljenih gozdnih vlak, v skladu s predpisi, ki urejajo gozdove, ter s soglasjem ZRSVN;
17. izvajati strojne sečnje, razen v primeru sanacijskih del s soglasjem ZRSVN;
18. iz gozda spravljati les po strugah vodotokov;
19. graditi in urejati nove gozdne infrastrukture v pasu 25 m na vsako stran od bregov vodotokov, kjer sta prisotni vrsti hrošč močvirski krešič in rak navadni koščak;
20. izvajati gozdarskih investicijsko-vzdrževalnih del v nasprotju z varstvenimi cilji krajinskega parka brez soglasja ZRSVN;
21. graditi in urejati novih športno-adrenalinskih poligonov, golf igrišča, trim stez in novih pešpoti;
22. graditi, postavljati ali urejati novih objektov, razen na obstoječih stavbnih zemljiščih v skladu z veljavnim prostorskim aktom v času uveljavitve tega odloka, za namene, skladne s cilji krajinskega parka, in na novih stavbnih zemljiščih za namene varstva, upravljanja, obiskovanja in doživljanja krajinskega parka ter za namene urejanja naravnega spomenika Tivoli in drugih zelenih površin, v skladu s cilji krajinskega parka;
23. loviti divjad;
24. loviti ribe, razen v Koseškem bajerju;
25. postavljati znakov in drugih objektov ali naprav za slikovno ali zvočno obveščanje in oglaševanje, razen znakov za označevanje učnih in drugih poti ter lokacij in dejavnosti, skladnih s cilji krajinskega parka, ob podaji soglasja ZRSVN;
26. postavljati novih svetlobnih teles;
27. postavljati začasnih objektov izven za to določenih mest v načrtu upravljanja ali v nasprotju z dovoljenjem za javno prireditev, ki se izda na podlagi predhodnega soglasja ZRSVN;
28. poškodovati in uničevati parkovne in druge infrastrukture v krajinskem parku;
29. izvajati umetnega zasneževanja ali utrjevanja prog z dodajanjem kemikalij ali mikroorganizmov;
30. organizirati javnih prireditev, ki bi lahko ogrozile ugodno stanje živalskih vrst in njihovih habitatov ter varstvo naravnih vrednot brez soglasja ZRSVN;
31. posipavati tal s soljo, razen Večne poti, Brdnikove ceste, cest v obstoječih naseljih v krajinskem parku ter utrjenih in v javno kanalizacijo odvodnjavanih parkirišč;
32. spuščati gorljivih modelov ali modelov z eksplozivnimi motorji;
33. spuščati modelov motornih plovil na daljinsko vodenje izven za to določenih obdobj in območij;
34. uporabljati pirotehničnih sredstev;
35. voziti se s kolesi izven za to s predpisi MOL ali načrtom upravljanja določenih in označenih poti;
36. uporabljati plovil na stoječih vodah, razen pri izvajanju vzdrževalnih del;
37. kopati se, potapljati se, jadрати in izvajati drugih rekreacijskih dejavnosti na stoječih vodah, razen v primeru iz 33. točke tega odstavka;
38. taboriti oziroma šotoriti v krajinskem parku, razen v Živalskem vrtu;
39. kuriti ognja izven za to določenih in označenih mest v načrtu upravljanja, razen za namene varstva gozdov;
40. voditi psov brez povodcev;
41. odmetavati odpadkov;
42. urejati vrtičkov;
43. urejati poti z odpadnimi gradbenimi materiali.

(3) Varstveni režimi iz prvega in drugega odstavka tega člena se podrobneje prostorsko in časovno

umestijo in opredelijo v načrtu upravljanja.

11. člen

(varstveni režim v naravnih rezervatih Mostec in Mali Rožnik)

(1) V naravnih rezervatih Mostec in Mali Rožnik poleg prepovedi iz prejšnjega člena tudi ni dovoljeno:

1. gospodariti z gozdovi;
2. urejati in graditi nove gozdne infrastrukture;
3. vzdrževati gozdne infrastrukture in poti s karbonatnim peskom ali z drugimi materiali, ki lahko škodljivo vplivajo na ekološke razmere;
4. gibati se izven urejenih in označenih poti;
5. iz narave odvezovati rastlin prostoživečih vrst in njihovih delov;
6. vznemirjati in odvezovati iz narave živali prostoživečih vrst in njihovih razvojnih oblik;
7. saditi dreves;
8. izvajati javnih prireditev;
9. posegati v vodni režim, strugo ali priobalna zemljišča.

(2) Ne glede na:

1. določbo 1. točke prejšnjega odstavka je dopustno izvajanje nujnih varstvenih ukrepov brez izkoriščanja gozdov, ki so namenjeni ohranjanju in krepitvi varstvenih funkcij gozdov;
2. določbo 9. točke prejšnjega odstavka je dovoljeno izvajati ukrepe za ohranjanje in izboljšanje hidrologije tal neposredno na habitatnem tipu prehodnih barij.

(3) Ukrepi in ravnanja iz prejšnjega odstavka se lahko izvajajo le na podlagi predhodno pridobljenega soglasja ZRSVN.

(4) V naravnih rezervatih Mostec in Mali Rožnik se:

- izvaja aktivno upravljanje tako, da se ohranjajo vse lastnosti prehodnih barij;
- izvajajo dela v sušnem in zimskem obdobju, ko so tla kompaktna;
- dela prednostno izvajajo ročno.

12. člen

(varstveni režim v Naravnem spomeniku Pod Turnom)

(1) Poleg prepovedi iz 10. člena tega odloka v Naravnem spomeniku Pod Turnom tudi ni dovoljeno:

1. gibati se izven urejenih in označenih poti;
2. urejati, graditi in rekonstruirati gozdnih prometnic;
3. puščati sečnih ostankov na rastišču evropske gomoljčice;
4. nabirati rastlin prostoživečih vrst in njihovih delov, razen v znanstveno-raziskovalne namene ob predhodnem soglasju ZRSVN;
5. saditi dreves, razen hrasta doba in belega gabra ob predhodnem soglasju ZRSVN;
6. izvajati javnih prireditev;
7. posegati v vodni režim, strugo ali priobalna zemljišča.

(2) Na območju rastišča evropske gomoljčice se:

- izvaja sečnja nizke jakosti tako, da se vzdržuje primerno zasenčenost in vlažnost podlage;

- vzdržuje rastišču primerna sestava drevesnih vrst hrastovo–belogabrove gozdne združbe;
- v času vegetacije evropske gomoljčice, v obdobju od 15. marca do 31. maja, ne izvaja gozdnogospodarskih del;
- v primeru povečane prisotnosti robide ali drugih za evropsko gomoljčico neugodnih rastlin izvede njihova obžetev;
- preveri možnost odstranitve trase in oznak obstoječe trim steze in obnovi rastišče.

13. člen

(varstveni režim v Naravnem spomeniku Tivoli)

(1) Poleg prepovedi iz 10. člena tega odloka v Naravnem spomeniku Tivoli, ki obsega celotni mestni park Tivoli, tudi ni dovoljeno:

1. uničevati oblikovnih struktur in infrastrukture mestnega parka;
2. poškodovati in uničevati dreves, grmovja in zelenice;
3. trgati cvetja;
4. izvajati javnih prireditve;
5. hraniti vodnih in obvodnih živali.

(2) Ne glede na določbe 1. in 2. točke prejšnjega odstavka se v Naravnem spomeniku Tivoli lahko vzdržuje mestni park Tivoli tako, da se upoštevajo ekološke zahteve hrošča puščavnika in ohranja biotska raznovrstnost, zlasti pa se:

- obnavlja drevorede postopoma oziroma ciklično in na način, da se ohranja ustrezno razporejenost dreves, pomembnih za ohranjanje biotske raznovrstnosti;
- ohranja in vzdržuje drevesa, ki so pomembna z vidika biotske raznovrstnosti, in drevesa izjemnih dimenzij, tako da so varna;
- ohranja, vzdržuje in sadi plodonosna drevesa in grmičevje;
- ravna z rastlinami v skladu z namenom njihovega oblikovanja, izvajanja ukrepov varstva vrtno-arhitekturne dediščine na podlagi predpisov s področja varstva kulturne dediščine, upošteva zgodovinske zasnove;
- izvaja samo tiste posege, ki so povezani z obnovitvijo ali vzdrževanjem Naravnega spomenika Tivoli ali izvajanjem ukrepov varstva vrtno-arhitekturne dediščine na podlagi predpisov s področja kulturne dediščine, upošteva zgodovinske zasnove;
- ne napeljuje električnih ali drugih, zračnih ali talnih vodov, če za to obstojijo druge prostorske možnosti;
- ne napeljuje talnih vodov skozi koreninske sisteme rastlin, ki so bistveni sestavni del Naravnega spomenika Tivoli;
- ohranja razmerje med zelenicami in površinami, pokritimi z drevesi.

(3) Vzdrževanje mestnega parka Tivoli iz prejšnjega odstavka se izvaja na podlagi letnega programa vzdrževanja, ki ga pripravi izvajalec, ki opravlja obvezno javno gospodarsko službo urejanja in čiščenja javnih zelenih površin, ZRSVN pa je nanj podal soglasje.

(4) Ne glede na:

1. določbo 4. točke prvega odstavka tega člena je dovoljeno izvajati javne prireditve na za to določenih mestih v načrtu upravljanja in s soglasjem ZRSVN;
2. določbo 24. točke drugega odstavka 10. člena tega odloka je v ribniku Tivoli s soglasjem ZRSVN dovoljeno izloviti živali tujerodnih vrst in vlagati živali domorodnih vrst.

(5) Ne glede na določbe drugega odstavka 10. člena ter 1. in 2. točke prvega odstavka tega člena je s soglasjem ZRSVN dovoljena celovita prenova mestnega parka Tivoli. Slednja mora upoštevati lastnosti Naravnega spomenika Tivoli ter ekološke zahteve hrošča puščavnika, pri čemer se smiselno uporabljajo pravila, določena v drugem odstavku tega člena, ohranjati pa se mora tudi biotska raznovrstnost.

14. člen (izjeme)

(1) Ne glede na prepovedi iz 10., 11., 12. in 13. člena tega odloka se v krajinskem parku lahko v skladu z varstvenimi cilji krajinskega parka, varstvenimi usmeritvami in ukrepi, določenimi s tem odlokom, načrtom upravljanja ali programom dela upravljavca krajinskega parka izvajajo ukrepi varstva narave in posamezne naravovarstvene naloge ter gradi ali postavlja parkovna infrastruktura.

(2) Ne glede na prepovedi iz 10. člena tega odloka se lahko gradijo objekti okoljske infrastrukture na podlagi državnega ali občinskega prostorskega načrta, ki je bil potrjen v postopku presoje sprejemljivosti v skladu s predpisi, ki urejajo ohranjanje narave.

(3) Ne glede na prepovedi iz 10. in 13. člena tega odloka se v krajinskem parku lahko v skladu z varstvenimi cilji krajinskega parka, načrtom upravljanja in na podlagi z njim usklajenih letnih programov ali načrtov izvajanja javne službe, ki opravlja naloge urejanja voda in izvajanja ukrepov varstva kulturne dediščine:

- opravljajo naloge javne službe, ki izvaja varstvo pred škodljivim delovanjem voda v skladu s predpisi, ki urejajo vode;
- izvajajo posegi na enotah kulturne dediščine v skladu s predpisi, ki urejajo varstvo kulturne dediščine.

(4) Naloge iz prve alineje prejšnjega odstavka in posegi iz druge alineje prejšnjega odstavka se lahko izvajajo le na podlagi predhodnega soglasja ZRSVN.

4.2 Pravila ravnanja in drugi ukrepi varstva narave

15. člen (varstvene usmeritve)

(1) V krajinskem parku se ravnanja, posegi ali dejavnosti izvajajo tako, da se:

- dosega ugodno stanje rastlinskih in živalskih vrst, njihovih habitatov in habitatnih tipov;
- ohranjajo in dosegajo za krajinski park pomembne hidrološke razmere;
- ohranja krajinska pestrost;
- ohranja in povečuje skupni obseg ekstenzivnih travnikov in skupni obseg linijskih vegetacijskih struktur;
- ohranjajo površine, poraščene z gozdom;
- prednostno uporabljajo ekološko neoporečni proizvodi kot so biorazgradljiva olja, električna vozila, vozila na plin in drugo.

(2) V krajinskem parku se upravljanje z vodami izvaja tako, da se:

- ohranja naravno stanje vodotokov in dosega dobro stanja voda;
- izvede postopna revitalizacija in sonaravna ureditev umetno spremenjenih vodotokov;
- vzdržuje oziroma vzpostavlja vodni režim, ki ugodno vpliva na biotsko raznovrstnost;
- ureja vodotoke in čisti brežine v jesenskem in zimskem času, ko je vpliv na biotsko raznovrstnost najmanjši.

(3) V krajinskem parku se na celotnem območju gozda:

- ohranja in vzpostavlja rastišču primerna sestava drevesnih vrst gozdnih združb. V spremenjenih ali izmenjanih sestojih se gospodarjenje z gozdovi usmerja k vzpostavljanju rastišču primerne sestave gozdnih združb;
- ohranja vsaj 3% od celotne lesne zaloge mrtvih, odmirajočih dreves in sušic, predvsem odraslega drevja nad 30 cm prsnega premera;
- posamezni predeli gozda prepuščajo naravnemu razvoju (ekocelice brez ukrepanja na 3% od celotnega gozdnega prostora brez upoštevanja površin naravnih rezervatov);
- ohranjata najmanj eno do dve odmirajoči drevesi z dupli in poldupli na hektar predvsem odraslega drevja nad 30 cm prsnega premera;
- ohranja in goji debela drevesa v območjih okoli 20 m od javnih poti in poti, ki se vzdržujejo ali urejajo za obiskovanje krajinskega parka;
- v gozdu in na gozdnem robu ohranja vodne in močvirne biotope;
- po vzpostavitvi gozdnih prometnic in po pravilu lesa brežine uredijo tako, da se prepreči erozija;
- uporablja gozdne prometnice, ki so hkrati tudi sprehajalne poti, če za pravilo lesa ni mogoče uporabljati drugih gozdnih prometnic, pri čemer je treba o načrtovani sečnji in pravilu lesa na ustrezen način predhodno obvestiti javnost;
- pravilo lesa izvaja v času suše ali zimske zmrzali.

(4) V krajinskem parku se zaradi varstva drevesnih naravnih vrednot in dreves, ki so pomembna za ohranjanje biotske raznovrstnosti:

- prepušča drevesa nadaljnjemu naravnemu razvoju, poškodbe dreves se po potrebi sanira;
- ohranja rastišče dreves, pri čemer rastišče drevesa obsega prostor vertikalne projekcije krošnje, povečane za 2 m v radialni smeri;
- ne glede na določbo 7. točke drugega odstavka 10. člena na ta drevesa ne namešča znakov, gnezdilnic in drugih predmetov.

(5) Na območjih populacij hrošča močvirski krešič in raka navadni koščak, ki so v dolinah in grapah ob vodotokih, se:

- v pasu 5 m od brežin vodotoka skrbi za popolno ali mestoma pretrgano zasenčenost vodotoka z drevesi ali grmovjem;
- ne gradi in ne ureja nove gozdne infrastrukture;
- obnova gozda prednostno izvaja z zastorno sečnjo ali v majhnih pomladitvenih jedrih. V primeru obnove gozda s sadnjo se sadi rastišču primerne drevesne vrste;
- ne sadi iglavcev;
- pušča padla drevesa mehkolesnih listavcev;
- izvaja kontrolni izlov rib in drugih vodnih organizmov na selektiven način.

(6) Na območjih populacij hroščev puščavnika in rogača se posamezna drevesa listavcev načrtno prepusti naravnemu razvoju. Pri tem se izbira posamezna poškodovana, propadajoča ali z gospodarskega vidika manj kvalitetna drevesa, ki ne ogrožajo varnosti obiskovalcev.

(7) Na območjih populacij dvoživk in plazilcev se:

- v gozdu in na gozdnem robu ohranjajo vodni in močvirni biotopi,
- v času od 1. februarja do 15. aprila ne izvajajo gozdnih del, zlasti pa se ohranja selitvene poti dvoživk na Večni poti in Brdnikovi cesti.

(8) V krajinskem parku se zagotavlja nemotena migracija dvoživk v času razmnoževanja, ki poteka okvirno od 1. februarja do 15. aprila.

(9) Na območjih travniških habitatnih tipov se:

- gnoji največ enkrat na dve leti izključno s trdimi organskimi gnojili;
- kosi enkrat letno, vendar ne pred 30. junijem v tekočem letu;
- ohranja mejice in manjše skupine drevesne in grmovne vegetacije;
- na opuščenih njivah zasejejo travniške vrste, ki so značilne za krajinski park.

(10) Na območju Koseškega bajerja se:

- na jugozahodnem in severozahodnem delu bajerja ohranjata ribja rezervata;
- v območju modelarskega poligona lahko izvajajo modelarske aktivnosti;
- izlovi živali tujerodnih vrst in vlaga živali domorodnih vrst;
- ne hrani vodnih in obvodnih živali;
- ohranja in povečuje vodna in obvodna vegetacija prednostno z domorodnimi vrstami.

(11) Na prispevnih območjih Koseškega bajerja in Tivolskega ribnika se gnojila ne uporabljajo.

(12) V Živalskem vrtu se:

- ob upoštevanju ekoloških zahtev živali zagotavlja čim večja pokritost območja z drevesnimi krošnjami;
- zagotavlja prehodnost selitvenih poti dvoživk in ohranja mrestišča;
- ohranja habitat hrošča močvirski krešič;
- uredi odvajanje in čiščenje odpadnih voda.

(13) Lokacije drevesnih naravnih vrednot iz četrtega odstavka tega člena in območja iz petega, šestega, sedmega odstavka tega člena so določene na karti iz prvega odstavka 7. člena tega odloka in prikazane na karti iz četrtega odstavka 7. člena tega odloka.

(14) Območje modelarskega poligona iz druge alineje desetega odstavka tega člena je določeno in prikazano na karti iz prvega odstavka 7. člena tega odloka.

16. člen

(ravnanja, posegi, dejavnosti in prireditve)

(1) Vsako ravnanje, poseg, dejavnost ali prireditev v krajinskem parku je treba izvajati v obsegu, času in na način ter z uporabo tehničnih pripomočkov, ki so v skladu z varstvenimi cilji krajinskega parka.

(2) Načrti, programi in drugi akti upravljanja, rabe oziroma gospodarjenja z naravnimi dobrinami v krajinskem parku morajo biti usklajeni s tem odlokom in načrtom upravljanja.

(3) Znanstvene raziskave v krajinskem parku se izvajajo v skladu s tem odlokom in načrtom upravljanja ter na podlagi predhodnega soglasja ZRSVN.

(4) Izvajalec znanstvene raziskave priglasi nameravano raziskavo ZRSVN vsaj 3 mesece pred nameravanim časom njenega poteka in v priglasitvi navede podatke o obsegu, načinu, času in trajanju raziskave.

(5) ZRSVN v soglasju iz tretjega odstavka tega člena odloči o raziskavi, njenem obsegu in načinu, času in trajanju raziskave, morebitni obveznosti strokovnega nadzora, drugih pogojih poteka znanstvene raziskave zaradi doseganja ciljev krajinskega parka in o vsebini poročila po opravljeni znanstveni raziskavi, ki ga je izvajalec znanstvene raziskave dolžan posredovati ZRSVN.

17. člen

(načrtovanje in urejanje prostora)

Zaradi doseganja ciljev krajinskega parka se pri načrtovanju prostora v krajinskem parku upoštevajo tudi naslednje usmeritve:

- načrtujejo se samo tista nova stavbna zemljišča, ki so skladna s cilji krajinskega parka;
- športne vsebine se umeščajo na obstoječa stavbna zemljišča, ki so določena v veljavnih prostorskih aktih v času uveljavitve tega odloka.

18. člen

(ureditev prometa)

Za doseganje ciljev krajinskega parka se pripravi celostna ureditev prometa, ki temelji zlasti na naslednjih izhodiščih:

- krepitev javnega prevoza vključno s sistemom BicikeLJ;
- umirjanje individualnega avtomobilskega cestnega prometa;
- usmerjanje mirujočega prometa iz notranjosti na obrobje krajinskega parka in zagotovitev parkirišč na vstopnih točkah v krajinski park;
- spodbujanje usmerjenega obiskovanja krajinskega parka peš ali s kolesom in zagotovitev varovanih postajališč za zasebna kolesa.

19. člen

(naravovarstvene naloge)

(1) Za doseganje varstvenih ciljev krajinskega parka se v krajinskem parku izvajajo naslednje naravovarstvene naloge:

1. skrb za ohranjanje in vzpostavljanje rabe zemljišč, izvajanja dejavnosti in posegov v prostor, ki varujejo naravne vrednote, ohranjajo biotsko raznovrstnost in krajinsko pestrost;
2. ohranjanje in vzpostavljanje stanja v naravi, ki zagotavlja ugodno stanje rastlinskih in živalskih vrst, njihovih habitatov in habitatnih tipov;
3. ohranjanje za krajinski park značilne mozaične krajine;
4. preprečevanje širjenja in odstranjevanje tujerodnih, še zlasti invazivnih rastlinskih in živalskih vrst;
5. izvajanje ukrepov varstva rastlinskih in živalskih vrst, njihovih habitatov ter habitatnih tipov;
6. druge naloge, ki varujejo naravne vrednote in ohranjajo biotsko raznovrstnost ter krajinsko pestrost v skladu z načrtom upravljanja.

(2) Naravovarstvene naloge iz prejšnjega odstavka se konkretno določijo v načrtu upravljanja oziroma

začasnih upravljaljskih smernicah, kjer se določi tudi njihov izvajalec.

(3) Naravovarstvene naloge izvajajo upravljavec krajinskega parka, ZRSVN, pristojni organ ter lastniki ali drugi uporabniki zemljišč v krajinskem parku.

20. člen (naravovarstveno soglasje)

(1) Za izvajanje posegov v prostor in gradnjo objektov v krajinskem parku se pridobivajo naravovarstveni pogoji in naravovarstvena soglasja po predpisih, ki urejajo ohranjanje narave.

(2) Naravovarstveno soglasje je treba pridobiti tudi za gradnjo enostavnih objektov v krajinskem parku.

(3) Ne glede na določbo prejšnjega odstavka v Živalskem vrtu za urejanje ali gradnjo ograd, spremljajočih objektov za bivanje, hranjenje in ogledovanje živali ter drugih enostavnih objektov ni treba pridobiti naravovarstvenega soglasja in izvesti presoje sprejemljivosti v skladu s predpisi, ki urejajo ohranjanje narave, če se posegi izvajajo v skladu z dvanajstim odstavkom 15. člena tega odloka.

21. člen (soglasje ZRSVN)

(1) Ravnanja, posegi, dejavnosti, ukrepi, ki se v krajinskem parku lahko izvajajo samo na podlagi soglasja ZRSVN, so določeni v:

- 6., 16., 17., 20., 25., 27. in 30. točki drugega odstavka 10. člena tega odloka;
- drugem odstavku 11. člena tega odloka;
- 4. in 5. točki prvega odstavka 12. člena tega odloka;
- drugem, četrtem in petem odstavku 13. člena tega odloka;
- tretjem odstavku 14. člena tega odloka;
- tretjem odstavku 16. člena tega odloka,
- drugem odstavku 40. člena tega odloka.

(2) Soglasje iz prejšnjega odstavka se izda na podlagi ugotovitve, da ravnanja, posegi, dejavnosti ali ukrepi, ki so izjemoma dovoljeni, ne bodo ogrozili varstvenih ciljev krajinskega parka in so skladni z njimi. V soglasju se lahko določijo tudi pogoji, ki morajo biti izpolnjeni, da se ravnanja, posegi, dejavnosti ali ukrepi lahko izvedejo. Kot pogoj se lahko določi tudi obveznost strokovnega nadzora nad izvedbo posega.

(3) ZRSVN izdano soglasje posreduje upravljavcu krajinskega parka v vednost, če soglasja ni izdal njemu.

22. člen (razlastitev v interesu ohranjanja narave)

(1) Zaradi zagotavljanja javne koristi ohranjanja narave v krajinskem parku, ki je opredeljena v 1., 8., 10., 11., 12., 13. in 16. členu tega odloka, dostopnosti in uživanja lastnosti krajinskega parka ali obnovitve naravnih vrednot v krajinskem parku, se lahko lastninska ali druga stvarna pravica na zemljiščih v krajinskem parku odvzame.

(2) Lastninska pravica na nepremičnini se odvzame proti odškodnini ali drugi enakovredni nepremičnini izven krajinskega parka.

V. UPRAVLJANJE IN STROKOVNI NADZOR

23. člen (upravljanje)

(1) Upravljanje krajinskega parka se kot obvezna lokalna javna služba ohranjanja narave izvaja na podlagi podeljene koncesije za upravljanje krajinskega parka.

(2) Koncesionar (v nadaljnjem besedilu: upravljavec krajinskega parka) v okviru obvezne lokalne javne službe ohranjanja narave opravlja varstvene, strokovne, nadzorne in upravljavske naloge na območju krajinskega parka.

24. člen (podelitev koncesije)

(1) Koncesijo za upravljanje krajinskega parka se s koncesijskim aktom podeli pravni ali fizični osebi, ki izpolnjuje pogoje za upravljanje krajinskega parka, določene s tem odlokom in koncesijskim aktom.

(2) Koncesionar mora poleg splošnih pogojev za pridobitev koncesije izpolnjevati tudi naslednje pogoje:

- da je pravna ali fizična oseba priglášena oziroma ima pridobljeno registracijo, ki omogoča opravljanje dejavnosti upravljanja krajinskega parka;
- da je kadrovsko in organizacijsko usposobljen za opravljanje dejavnosti, ki je predmet koncesije in ima za opravljanje te dejavnosti tudi ustrezno opremo, pri čemer se za organizacijsko usposobljenost šteje samostojna organizacijska enota za izvajanje nalog upravljanja krajinskega parka, ki jo vodi strokovni vodja;
- da je v postopku javnega razpisa za pridobitev koncesije predložil naravovarstveno najustreznejšo idejno zasnovo izvajanja koncesije, zlasti glede razvojnih usmeritev in načina izvajanja varstva in upravljanja krajinskega parka.

(3) Mestna uprava MOL izvede javni razpis za podelitev koncesije za upravljanje krajinskega parka, pri čemer ZRSVN sodeluje pri določitvi pogojev in meril ter v razpisni komisiji za podelitev koncesije.

25. člen (odbor za krajinski park)

(1) Župan ustanovi odbor za krajinski park, določi število članov odbora, ki mora biti liho, in imenuje predsednika odbora ter njegove člane, pri čemer polovico članov odbora imenuje na predlog ministra, pristojnega za ohranjanje narave, enega člana pa na predlog ZRSVN. Če minister, pristojen za ohranjanje narave, in ZRSVN v določenem roku, ki ne sme biti krajši od 30 dni, ne predlagata svojih članov, vse člane odbora določi župan.

(2) Odbor iz prejšnjega odstavka spremlja upravljanje krajinskega parka, obravnava upravljavski načrt in letne programe dela ter daje mnenja in predloge v zvezi z upravljanjem krajinskega parka.

26. člen

(naloge upravljavca krajinskega parka)

(1) Upravljavec krajinskega parka kot javno službo opravlja naslednje naloge:

1. pripravlja predlog načrta upravljanja krajinskega parka;
2. na podlagi načrta upravljanja oziroma začasnih upravljavskih smernic pripravlja in izvaja letni program dela krajinskega parka;
3. najkasneje do 31. 3. tekočega leta pripravi poročilo o izvajanju letnega programa dela za preteklo leto;
4. skrbi za izvajanje varstvenih režimov, varstvenih in razvojnih usmeritev, pravil ravnanja ter naravovarstvenih in drugih nalog in ukrepov;
5. spremlja stanje naravnih vrednot, biotske raznovrstnosti in krajinske pestrosti v krajinskem parku;
6. skrbi za vzdrževanje, obnavljanje in varovanje naravnih vrednot in habitatov ogroženih in zavarovanih rastlinskih in živalskih vrst v krajinskem parku;
7. sodeluje z ZRSVN pri pripravi naravovarstvenih smernic za del, ki se nanaša na krajinski park;
8. sodeluje z lastniki zemljišč na območju krajinskega parka, jim strokovno pomaga in svetuje;
9. sodeluje z Mestno upravo MOL pri pripravi strategij, programov, načrtov in drugih razvojnih in varstvenih dokumentov, ki se nanašajo na krajinski park;
10. usklajuje in spremlja razvojne naloge v zvezi s krajinskim parkom;
11. skrbi za predstavitev in prepoznavnost krajinskega parka ter za ozaveščanje javnosti o varstvu narave in o krajinskem parku;
12. načrtuje, vzpostavlja in vzdržuje parkovno infrastrukturo;
13. skrbi za strokovno vodenje obiskovalcev po krajinskem parku;
14. skrbi za pridobivanje finančnih sredstev na mednarodnih in drugih razpisih;
15. skrbi za vključevanje razvojnih in varstvenih usmeritev v strategije, projekte, razpise;
16. sodeluje z nevladnimi organizacijami;
17. izvaja druge naloge varstva in razvoja krajinskega parka v skladu s tem odlokom, zakonom in drugimi predpisi, načrtom upravljanja oziroma začasnimi upravljavskimi smernicami.

(2) Upravljavec krajinskega parka opravlja kot javno službo tudi naloge, ki se nanašajo na upravljanje nepremičnin v lasti MOL v krajinskem parku, ki se uporabljajo za varstvo in upravljanje krajinskega parka.

(3) Župan določi nepremičnine iz prejšnjega odstavka, ki se prenesejo v upravljanje upravljavcu krajinskega parka.

27. člen

(javna pooblastila)

Upravljavec krajinskega parka na podlagi javnega pooblastila:

1. izvaja neposredni nadzor v krajinskem parku v skladu s predpisi, ki urejajo ohranjanje narave;
2. upravlja podatkovne zbirke, ki se nanašajo na krajinski park.

28. člen

(naloge pristojnega organa)

Pristojni organ opravlja v zvezi s krajinskim parkom in njegovim upravljanjem naslednje naloge:

1. pripravljačasne upravljavske smernice v sodelovanju z ZRSVN, ki jih sprejme župan;
2. sodeluje pri pripravi predloga načrta upravljanja, ki ga sprejme Mestni svet;
3. spremlja in nadzira upravljanje krajinskega parka ter predlaga morebitne spremembe načrta upravljanja upravljavcu;
4. pregleduje letni program dela upravljavca in poročilo o izvajanju letnega programa dela za preteklo leto, nanju poda soglasje ter ju predlaga v sprejem županu;
5. izvaja posamezne ukrepe varstva v krajinskem parku, vključno s pogodbenim varstvom in skrbništvom v skladu z načrtom upravljanja oziroma začasnimi upravljivskimi smernicami;
6. izvaja druge naloge, če ugotovi, da je njihova izvedba nujna za ohranitev krajinskega parka;
7. opravlja druge naloge v skladu s tem odlokom, drugimi predpisi in načrtom upravljanja.

29. člen

(izvajanje strokovnega nadzora)

ZRSVN izvaja pri upravljavcu krajinskega parka naloge strokovnega nadzora v skladu z zakonom, ki ureja ohranjanja narave, in tem odlokom.

VI. NAČRT UPRAVLJANJA

30. člen

(načrt upravljanja)

(1) Upravljanje krajinskega parka se izvaja na podlagi desetletnega načrta upravljanja.

(2) Načrt upravljanja se obvezno upošteva pri urejanju prostora, opravljanju dejavnosti, rabi, načrtovanju, gospodarjenju oziroma upravljanju z naravnimi viri v krajinskem parku ter pri načrtovanju in izvajanju gospodarskih javnih služb varstva okolja in drugih javnih služb v krajinskem parku.

31. člen

(priprava, sprejetje in spremljanje izvajanja načrta upravljanja)

(1) Predlog načrta upravljanja pripravi upravljavec krajinskega parka ob sodelovanju ZRSVN. Pri pripravi predloga načrta upravljanja sodeluje pristojni organ, sodelujejo pa lahko tudi predstavniki nevladnih organizacij.

(2) Upravljavec krajinskega parka pripravi predlog načrta upravljanja na podlagi tega odloka in predpisov s področja ohranjanja narave.

(3) Načrt upravljanja sprejme Mestni svet MOL, na katerega je ZRSVN podal končno strokovno mnenje o njegovi sprejemljivosti.

(4) Če upravljavec krajinskega parka ob spremljanju izvajanja načrta upravljanja ugotovi, da ga je potrebno prilagoditi spremenjenim razmeram, pripravi predlog sprememb načrta upravljanja, ki se sprejemajo enako kot načrt upravljanja.

(5) Pobudo za spremembo načrta upravljanja lahko upravljavcu poda tudi pristojni organ. Pobuda mora biti utemeljena in usklajena s cilji krajinskega parka ter mora vsebovati predloge rešitev.

32. člen

(vsebina načrta upravljanja)

(1) V načrtu upravljanja se določijo ukrepi za uresničevanje ciljev in namena krajinskega parka skladno s tem odlokom in drugimi predpisi.

(2) Načrt upravljanja mora vsebovati vse sestavine, določene v zakonu, ki ureja ohranjanje narave, ter tem odloku.

(3) Načrt upravljanja se deli na:

- uvodni del, v katerem se navedejo osnovne informacije o načrtu upravljanja in krajinskem parku ter vizija parka;
- izhodišča za načrt upravljanja, ki obsegajo okoljske podatke, podatke o biotski raznovrstnosti, naravnih vrednotah in krajinski pestrosti v krajinskem parku z oceno stanja, podatke o ekološko pomembnih območjih, podatke o kulturni dediščini, socio-ekonomskih značilnostih, podatke o rabah prostora in dejavnostih v krajinskem parku;
- dolgoročno zasnovo upravljanja, ki obsega cilje, ukrepe, naloge, dejavnosti ter projekte in razvojne usmeritve za ohranjanje biotske raznovrstnosti, naravnih vrednot in krajinske pestrosti ter za posamezne dejavnosti v krajinskem parku za doseganje ciljev krajinskega parka po tem odloku, usmeritve za sektorsko načrtovanje na območju krajinskega parka ter usmeritve za prostorsko in razvojno načrtovanje MOL;
- program izvajanja načrta upravljanja, ki določa časovno izvedbo načrta upravljanja oziroma ukrepov, nalog, dejavnosti in projektov s finančnim ovrednotenjem, virom financiranja, opisom upravljanja ter navedbo načina doseganja standardov upravljanja;
- prostorski del z umestitvijo in konkretizacijo varstvenih režimov in varstvenih ter razvojnih usmeritev v prostor.

(4) Načrt upravljanja vključuje tekstualni in grafični oziroma kartografski del. Načrt upravljanja se izdela v digitalni in analogni obliki.

33. člen

(letni program dela)

(1) Upravljavec krajinskega parka na podlagi načrta upravljanja oziroma začasnih upravljavskih smernic pripravi finančno ovrednoteni letni program dela najkasneje do 1. 10. tekočega leta za prihodnje leto.

(2) Z letnim programom dela se podrobneje določi časovni načrt izvedbe del in nalog, določenih v načrtu upravljanja, vključno z naravovarstvenimi nalogami tako, da se za posamezno vrsto del in nalog načrtuje najugodnejše obdobje za izvedbo del in nalog glede na pričakovano stanje v krajinskem parku, ter opredelijo finančni viri.

(3) Upravljavec krajinskega parka posreduje letni program dela s finančnim načrtom pristojnemu organu v soglasje, pristojni organ pa ga predlaga županu v sprejem.

VII. FINANCIRANJE

34. člen

Upravljavec pridobiva finančna sredstva za upravljanje krajinskega parka:

- iz proračuna MOL;
- z dotacijami, donacijami in z vstopninami;
- s sredstvi, pridobljenimi z upravljanjem nepremičnin v lasti ustanovitelja;
- s pridobivanjem sredstev na podlagi sofinanciranja programov in projektov, ki so v skladu s cilji krajinskega parka, iz sredstev lokalnih, državnih, EU in mednarodnih skladov, ustanov oziroma drugih organizacij;
- s prihodki od prodaje blaga in storitev, ki jih opravlja;
- iz drugih virov.

VIII. NADZOR

35. člen

(neposredni nadzor v naravi)

Neposredni nadzor v krajinskem parku zagotavlja upravljavec krajinskega parka v skladu s predpisi, ki urejajo ohranjanje narave z naravovarstvenimi in prostovoljnimi nadzorniki.

36. člen

(inšpekcijski nadzor)

Nadzor nad izvajanjem tega odloka opravljajo pristojni inšpektorji v skladu z zakonom, ki ureja ohranjanje narave, in drugimi predpisi.

X. PREHODNE IN KONČNA DOLOČBA

37. člen

Mestni svet MOL sprejme koncesijski akt za upravljanje krajinskega parka iz prvega odstavka 24. člena tega odloka najpozneje v šestih mesecih od uveljavitve tega odloka.

38. člen

Upravljavec krajinskega parka mora najpozneje v dveh letih po podelitvi koncesije Mestnemu svetu MOL v sprejem predložiti predlog načrta upravljanja.

39. člen

V enem letu od uveljavitve tega odloka pristojni organ v sodelovanju z ZRSVN pripravi začasne upravljalvske smernice, ki veljajo do sprejetja prvega načrta upravljanja oziroma največ 5 let.

40. člen

(1) Do uveljavitve prvega načrta upravljanja, s katerim bodo določene lokacije, na katerih je izvajanje posegov, dejavnosti ali ravnanj določenih v 27., 35. in 39. točki drugega odstavka 10. člena ter 1. točki

četrtega odstavka 13. člena tega odloka dovoljeno, se te lokacije določijo v začasnih upravljavskih smernicah oziroma v posamičnih primerih s soglasjem ZRSVN.

(2) Ne glede na določbe tega odloka se lahko v krajinskem parku gradijo objekti na podlagi veljavnih prostorskih aktov MOL in države v času uveljavitve tega odloka, ki se lahko spreminjajo in dopolnjujejo v skladu s pogoji in s soglasjem ZRSVN.

(3) S tem odlokom so usklajene predlagane spremembe namenske rabe, splošnih in podrobnih prostorskih izvedbenih pogojev in usmeritev za pripravo občinskih podrobnih prostorskih načrtov v dopolnjenem osnutku Odloka o spremembah in dopolnitvah Odloka o občinskem prostorskem načrtu - izvedbeni del, kar je razvidno iz Mnenja ZRSVN o ustreznosti Okoljskega poročila k spremembam in dopolnitvam občinskega prostorskega načrta MOL – izvedbeni del, št. 3-III-129/2-O-15/HT, KR s 17. 3. 2015, in se nanašajo na:

- vstopno točko Mostec, ki obsega zemljišča s parc. št. 1054/1,3, 1055/1,3, 1056/1 del, 1056/2, 1065/2, 16, 17, 1065/682 del, 1066/10 del, 1067/3, 1174/4, 1868/2 del, 1896/2 del, 1896/4, 2222, 2223 vse k. o. 1739 Zgornja Šiška;
- območje vodarne Koseze, ki obsega zemljišča s parc. št. 1265/1 del, 1265/2 del, 1266 del, 1267 del, 1886/2 vse k.o. Brdo, 1902/23 del, 1902/24 del, 1902/25 del, 1905, 1906/1,2 vse k.o. Zg. Šiška;
- območje ob Koseški cesti, ki obsega zemljišča parc. št. 1174/2 del, 1175/2 del, 1902/12 del vse k. o. 1739 Zgornja Šiška;
- območje zaokrožitve gostišča Čad, ki obsega zemljišče s parc. št. 63/1 del k. o. 1723 Vič;
- širitev Živalskega vrta Ljubljana, ki obsega zemljišča s parc. št. 1296/1 del, 1298/3 del, 1391 del, 1392 del, 1393 del, 1394 del, 1395 del, 1396 del, 1397/7, 1398/1, 1945/1 vse k. o. 2682 Brdo.

(4) Območja iz prejšnjega odstavka so določena na karti, ki je kot priloga 3 sestavni del tega odloka.

(5) Ne glede na določbe tega odloka se lahko v krajinskem parku gradijo objekti na zemljiščih iz tretjega odstavka tega člena na podlagi veljavnih prostorskih aktov MOL.

41. člen

Z dnem uveljavitve tega odloka preneha veljati Odlok o razglasitvi Tivolija, Rožnika in Šišenskega hriba za naravno znamenitost (Uradni list SRS, št. 21/84, 47/87 in Uradni list RS, št. 96/09 – obvezna razlaga, 3/10 – popravek obvezne razlage in 58/11).

42. člen

Ta odlok začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Številka: 356 - 872015 -1

Ljubljana, dne

Župan

Mestne občine Ljubljana

Zoran Janković

Obrazložitev

osnutka Odloka o Krajinskem parku Tivoli, Rožnik in Šišenski hrib

Pravni temelj

Naslovni odlok sega na področje pravne ureditve varstva narave, ki ga zakonsko ureja Zakon o ohranjanju narave (Uradni list RS, št. 96/04 – uradno prečiščeno besedilo, 61/06 – ZDru-1, 8/10 - ZSKZ-B in 46/14; v nadaljnjem besedilu: ZON), pri čemer se zakonska ureditev nanaša na varstvo naravnih vrednot in ohranjanje biotske raznovrstnosti. Naravne vrednote obsegajo vso naravno dediščino na območju Republike Slovenije (4. člen ZON), ki je ustavno varovana kategorija, saj 73. člen Ustave Republike Slovenije določa, da je vsakdo dolžan v skladu z zakonom varovati naravne znamenitosti in redkosti ter da je naloga države in lokalnih skupnosti, da skrbijo za ohranjanje naravne dediščine.

Pravno podlago za sprejem naslovnega odloka predstavljajo 45., 49., 53., 55. in 71. člen ZON, ki urejajo ukrepe varstva naravnih vrednot, med katerimi je najpomembnejši ukrep zavarovanje naravnih vrednot in ustanovitev zavarovanih območij, v konkretnem primeru je to ustanovitev krajinskega parka. ZON v 49. člen med drugim določa, da se v aktu o zavarovanju določijo pravila ravnanja oziroma varstveni režim. ZON v 53. členu določa vsebino akta o ustanovitvi zavarovanega območja, pri čemer se sklicuje na vsebine iz drugega odstavka 49. člena in opredeljuje vrste zavarovanih območij, 71. člen pa podrobneje določa varstveno kategorijo krajinskega parka kot širšega zavarovanega območja. Pravna podlaga za sprejem naslovnega odloka je tudi 45. člen ZON, ki v četrtem odstavku določa, da lokalna skupnost izvaja ukrepe varstva za naravne vrednote lokalnega pomena, ki se nahajajo na njenem območju, kakor tudi 55. člen, ki določa, da zavarovano območje ustanovi pristojni organ lokalne skupnosti. Pravna podlaga je tudi 132. člen, ki določa, da je upravljanje zavarovanih območij, ki jih je ustanovila lokalna skupnost, obvezna lokalna javna služba.

Krajinski park Tivoli, Rožnik in Šišenski hrib je trenutno že zavarovan z Odlokom o razglasitvi Tivolija, Rožnika in Šišenskega hriba za naravno znamenitost (Uradni list SRS, št. 21/84, 47/87 in Uradni list RS, št. 96/09 – obvezna razlaga, 3/10 – popravek obvezne razlage in 58/11; v nadaljnjem besedilu: veljavni odlok), s katerim je bilo to območje na podlagi takrat veljavnega Zakona o naravni in kulturni dediščini razglašeno za naravno znamenitost – krajinski park. Po uveljavitvi ZON je 163. člen podaljšal veljavnost aktov o razglasitvah do uveljavitve aktov o zavarovanju naravnih vrednot, ki bodo izdani na podlagi in v skladu z ZON. Z uveljavitvijo tega odloka preneha veljati trenutno veljavni odlok.

Nadalje ZON v 58. – 58.b členih ureja poseben dvofazni postopek sprejema akta o zavarovanju zaradi seznanitve javnosti z njegovo vsebino in možnosti sodelovanja javnosti pri njegovem oblikovanju. Za krajinske parke, kot eno od oblik širših zavarovanih območij, določa, da mora ustanovitelj pred sprejemom akta o zavarovanju seznaniti javnost z vsebino osnutka akta o ustanovitvi širšega zavarovanega območja na javni predstavitvi. Javna predstavitev se opravi z javno obravnavo in z javno predstavitvijo razlogov za zavarovanje, osnutka akta o zavarovanju in kartografske dokumentacije. Javna predstavitev mora trajati najmanj 60 dni. V drugi fazi Mestni svet MOL na podlagi strokovnih opredelitev do pripomb po javni objavi sprejme akt o zavarovanju, to je obravnavani odlok.

Razlogi in cilji

Razlog za sprejem odloka je v obstoju naravne dediščine, ki se nahaja na območju krajinskega parka, in jo je treba varovati skladno z ustavnimi in zakonskimi določbami, ker predstavlja nenadomestljivo bogastvo slovenskega naroda in Mestne občine Ljubljana (v nadaljevanju: MOL). Naravna dediščina, prepoznana kot naravne vrednote in biotska raznovrstnost skladno z ZON, je s sedaj veljavnim odlokom že razglašena, vendar je potrebno vsebino, ki jo ureja trenutno veljavni odlok, posodobiti in uskladiti s spremenjenim dejanskim ter pravnim stanjem, kar je tudi cilj predlaganega odloka.

Razlog za predložitev odloka o zavarovanju v postopek za sprejem je zlasti uskladitev akta z ZON. MOL je dal pisno pobudo za spremembo obstoječega območja zavarovanja, Zavod Republike Slovenije za varstvo narave (v nadaljnjem besedilu: ZRSVN) pa je pripravil strokovne podlage za njegovo spremembo.

ZRSVN je kot organizacija, pristojna za ohranjanja narave, v petem odstavku 45. člena ZON pooblaščen, da predlaga lokalni skupnosti strokovni predlog ukrepa, potrebnega za varstvo naravnih vrednot. Predloženi osnutek Odloka o Krajinskem parku Tivoli, Rožnik in Šišenski hrib je po svoji pravni naravi akt o zavarovanju naravnih vrednot, s katerim se ustanovi zavarovano območje, pripravljen na podlagi ZON.

Cilj zavarovanja območja Tivolija, Rožnika in Šišenskega hriba za krajinski park je ohranitev in povečanje območja kot pomembne zelene površine v mestu, varovanje ekološke celovitosti ekosistemov, naravnih vrednot in značilnosti krajine, preprečevanje posegov in dejavnosti, ki bi lahko trajno ogrozili biotsko raznovrstnost zavarovanega območja, usmerjeno obiskovanje v rekreacijske, izobraževalne, znanstvene namene ter zagotovitev upravljanja območja.

Ocena stanja

Splošno

Območje Rožnika, Šišenskega hriba in Koseškega boršta je ostanek nekdanj širokega sklenjenega gozdnega ekosistema v Ljubljanski kotlini. Skozi mnoga leta se je gozd krčil, območje pa se je tako močno povezalo in prepletlo z mestom Ljubljana, da je postalo del mestnega urbanega prostora, kljub temu pa je z vsemi naravnimi in kulturnimi prvinami ohranilo enotno krajinsko podobo. Med mestno in gozdno krajino Rožnika se je na vzhodnem delu območja oblikovala obsežna parkovna površina Tivolija s točkovnimi arhitekturnimi dominantami. Celotno območje je kot prostor za sprostitev in rekreacijo močno zasidrano v zavesti prebivalcev Ljubljane in širše okolice ter predstavlja svojevrstno identiteto mesta Ljubljane.

Naravovarstvena vrednost tega območja je bila prepoznana že sredi prejšnjega stoletja, pravno formalno potrjena pa leta 1984, ko je bil sprejet akt o razglasitvi krajinskega parka na lokalni ravni, ki velja še danes. Ta zagotavlja varovanje življenjskih prostorov nekaterih ogroženih ali zavarovanih prostoživečih živalskih in rastlinskih vrst ter ohranjanje izjemno pestre krajine tik ob mestnem središču Ljubljane. Hkrati je bilo območje pomembno tudi s socialnega vidika, saj je imelo obiskovanje v rekreacijske, kulturne in doživljajske namene že takrat dolgo tradicijo. Zavarovanje je tako kljub velikim pritiskom preprečilo urbanizacijo celotnega območja krajinskega parka in zagotovilo ohranitev naravovarstveno pomembnih vsebin ter omogočilo sonaravni razvoj nekaterih dejavnosti in aktivnosti. MOL torej zavestno ohranja ta prostor za namene varstva narave ter izvajanje prostočasnih aktivnosti.

Zaradi tridesetletnega zavarovanja je območje danes še vedno pomembno tako z vidika varstva naravnih vrednot in krajinskih značilnosti kot z vidika ohranjanja biotske raznovrstnosti. Kompleksno povezuje različne naravne enote v celoto in predstavlja mozaični preplet mnogih kvalitetno ohranjenih ekosistemov, katerih sestavni del so redke in ogrožene rastlinske in živalske vrste. Posebnosti območja sta ohranjeni prehodni barji, ki ležita na južni meji evropskega areala barij, in sicer Mali Rožnik ali Rakovniško barje ter Mostec, poleg njiju pa še klasično nahajališče evropske gomoljčice. Vse te vsebine so v dobrem stanju, saj se naravne razmere na območju v tem času niso bistveno spremenile, so pa veliko bolj poznane, bistveno več pa je tudi obiskovalcev.

Krajinski park Tivoli, Rožnik in Šišenski hrib je s skoraj dvema milijonoma obiskovalcev letno najbolj obiskan krajinski park v Sloveniji. Leži sredi urbanega območja, v katerem zaradi negativnih prostorskih, socialnih in zdravstvenih učinkov prebivalci iščejo prostor za sprostitev in rekreacijo. Tivoli z Rožnikom, Koseški bajer in Mostec so med najbolj priljubljenimi cilji za vsakodnevno preživljanje prostega časa. Ljudje lahko ta prostor doživljajo zelo aktivno ali pa bolj pasivno, lahko se športno udeležujejo ali pa samo počivajo, lahko se sprehajajo, igrajo ali pa se samo družijo. Vsakodnevni stik z naravo blaži siceršnje stresno življenje in delo. Zato je rekreacijska funkcija parka izjemno pomembna. Ob naravnem okolju je tu tudi več športnih objektov kot so Hala Tivoli, pokriti bazen s fitnes dvorano in kegljiščem, različna igrišča na prostem, kotalkališče, otroška igrišča, smučarske skakalnice in balinišča.

Poleg rekreacije ima krajinski park še druge socialne funkcije. Ljudje v njem tudi živijo, delajo in se izobražujejo. Bivanju je namenjenih relativno malo površin v parku. Približno 20 stanovanjskih hiš se nahaja ob Kikljevi ulici in Poti na Drenikov vrh, na Drenikovem in Cankarjevem vrhu, ob Koseški ulici, v Švicariji (Hotel Tivoli) in Pristavi ob Tivolskem gradu. Nekoliko večji delež površin je namenjen izobraževalnim in kulturnim ustanovam kot so Živalski vrt Ljubljana, Grafični center, Muzej novejše zgodovine, Biološko središče, Gozdarski inštitut. Tem naj bi se pridružila še Prirodoslovni muzej in nov Botanični vrt. Na območju so še številni gostinski objekti, dve vrtnariji, cerkev, več vodnih zajetij in zaklonišč.

Pomen in vrednost območja rasteta tako z vidika varstva narave kot z drugih vidikov. Preplet tako velikega števila deležnikov in interesov na majhnem prostoru pogosto privede do stihije in konfliktov. Treba je zagotoviti usklajevanje interesov in nadzor, zato je bil po tridesetih letih čas za ponovno preverjanje dejstev na celotnem območju krajinskega parka, ki je pokazalo veliko potrebo po aktivnem upravljanju tega območja na podlagi kakovostnega in učinkovitega predpisa, ki bo zagotavljal uresničevanje naravovarstvenih ciljev in zaradi izjemne lege območja omogočal tudi uresničevanje potreb prebivalcev, lastnikov in obiskovalcev s kulturnega, socialnega, estetskega, športnega, rekreacijskega, vzgojno izobraževalnega in doživljajskega vidika.

Po skoraj tridesetih letih trenutno veljavni odlok ne omogoča več učinkovitega in celovitega varstva naravnih vrednot in ni usklajen z veljavno zakonodajo. Varstveni cilji iz veljavnega odloka niso ustrezno določeni. Varstvene režime iz veljavnega odloka je mogoče različno razlagati, poleg tega pa so togi in niso več ustrezni.

Naravovarstveni vidik

Območje Rožnika, Šišenskega hriba in Koseškega boršta je pomembno tako z vidika varstva naravnih vrednot in krajinskih značilnosti kot z vidika ohranjanja biotske raznovrstnosti. Kompleksno povezuje različne naravne enote v celoto in predstavlja mozaični preplet mnogih kvalitetno ohranjenih ekosistemov, katerih sestavni del so redke in ogrožene rastlinske in živalske vrste.

Največji delež, in sicer 74% površin na območju je poraščenih z gozdom (Smrekar, Erhatic in Šmid Hribar 2011). Od drevesnih vrst prevladuje bukev, sledijo jelka in plemeniti listavci. Naravne gozdne združbe prevladujejo zlasti na vzhodnih pobočjih pod Tivolskim vrhom, Drenikovim vrhom in Rožnikom, medtem ko so preostale gozdne površine spremenjene zaradi v preteklosti načrtnega zasajevanja s smreko, mestoma tudi z duglazijo in zelenim borom. Majhen delež krajinskega parka poraščajo tudi redno vzdrževane travniške površine, ki se raztezajo na zahodnem robu območja od Koseškega bajerja proti jugu ob Poti spominov in tovarštva vse do Biološkega središča.

Na celotnem območju krajinskega parka je znanih več kot 400 rastlinskih vrst (Jogan 2003). Območje je posebno po dveh ohranjenih prehodnih barjih, ki ležita na južni meji evropskega areala barij, in sicer Mali Rožnik ali Rakovniško barje ter Mostec. Obe barji izstopata po številu redkih, ogroženih in zavarovanih rastlinskih vrst. Nekatere med njimi uspevajo le na nekaj lokalitetah na ozemlju Republike Slovenije. Na obeh rastiščih je bilo popisanih 183 rastlinskih vrst, od tega 48 vrst, ki so vezane na mokra in vlažna rastišča, in 14 ogroženih vrst, vpisanih na rdeči seznam. Poleg teh sta na rdečem seznamu še dve vrsti na drugih lokacijah. V parku Tivoli je klasično nahajališče evropske gomoljčice.

Med **rastlinskimi vrstami** so bile na območju krajinskega parka najdene naslednje vrste s slovenskega rdečega seznama:

kranjska sita (*Eleocharis carniolica* V), navadni mrzličnik (*Menyanthes trifoliata* V), kalužni šaš (*Carex limosa* V), kljunasti šaš (*Carex rostrata* V), barjanska vijolica (*Viola uliginosa* V), močvirska vijolica (*Viola palustris* E), okroglostna rosika (*Drosera rotundifolia* V), navadna mahovnica (*Oxycoccus palustris* V), močvirska kačunka (*Calla palustris* E), navadni kačji jezik (*Ophioglossum vulgatum* V), bela kljunka (*Rhynchospora alba* V), ozkolistni munec (*Eriophorum angustifolium* V), širokolistni munec (*Eriophorum latifolium* V), navadni pasji zob (*Erythronium dens-canis* V), vodna preslica (*Equisetum fluviatile* V), evropska gomoljčica (*Pseudostellaria europaea* V).

Pomembna vrednota krajinskega parka so tudi **ptice**, ki imajo na majhnem prostoru na razpolago več različnih habitatnih tipov. V gnezditvenem obdobju je bilo zato popisanih 68 vrst (DOOPS 2005). Med njimi so tako gozdne vrste in vrste, značilne za naselja, kot vodne vrste in vrste mozaične kulturne krajine.

Med pticami, ki na območju krajinskega parka **gnezdijo**, so na slovenski rdeči seznam uvrščene naslednje vrste:

belovrati muhar (*Ficedula albicollis* V), škrjančar (*Falco subbuteo* V), skobec (*Accipiter nisus* V), mala uharica (*Asio otus* O), veliki skovik (*Otus scops* E), zelena žolna (*Picus viridis* E), pivka (*Picus canus* V), črna žolna (*Dryocopus martius* O), mali detel (*Dendrocopos minor* V), čapljica (*Ixobrychus minutus* E), zelenonoga tukalica (*Gallinula chloropus* V), labod grbec (*Cygnus olor* O).

Med pticami, **opaženimi** na območju krajinskega parka, so na slovenski rdeči seznam uvrščene naslednje vrste:

rjavi srakoper (*Lanius collurio* V), rumen strnad (*Emberiza citrinella* V), bela štorljka (*Ciconia ciconia* V), vijeglavka (*Jynx torquilla* V), rakar (*Acrocephalus arundinaceus* E), vodomec (*Alcedo atthis* E), rjavovrati ponirek (*Podiceps grisigena* E), reglja (*Anas querquedula* E), mokož (*Rallus aquaticus* E), mali martinec (*Actitis hypoleucos* E), srpična trstnica (*Acrocephalus scirpaceus* E), sloka (*Scolopax rustica* E), raca žličarica (*Anas clypeata* E), črna štorljka (*Ciconia nigra* V), kavka (*Corvus monedula* V/E), kozača (*Strix uralensis* V).

Med **plazilci** se ob Koseškem bajerju, vzdolž Glinščice in jarkov pojavlja edina avtohtona slovenska sladkovodna želva. To je močvirska sklednica (*Emys orbicularis* E), ki je uvrščena na rdeči seznam.

Na celotnem območju parka je bilo evidentiranih 10 vrst dvoživk (Lešnik 2003). Na ravninskem delu ob Glinščici so prisotne naslednje vrste **dvoživk**, ki so uvrščene na slovenski rdeči seznam:

navadni močerad (*Salamandra salamandra* O), veliki pupek (*Triturus carnifex* V), navadni pupek (*Lissotriton vulgaris* V), hribski urh (*Bombina variegata* V), navadna krastača (*Bufo bufo* V), sekulja (*Rana temporaria* V), rosnica (*Rana dalmatina* V).

Na rdeči seznam **dnevnih metuljev** so uvrščene naslednje vrste, ki se zadržujejo pretežno na vlažnih travnikih ob Glinščici:

močvirski cekinček (*Lycaena dispar* V), purpurni cekinček (*Lycaena hippothoe* V) in jagodnjakov slezovček (*Pyrgus armoricanus* V).

Na rdeči seznam **hroščev** so uvrščene naslednje vrste:

rogač (*Lucanus cervus* E) v fragmentih hrastovih sestojev, zlasti hrastovih mejic, močvirski krešič (*Carabus variolosus* R) v območju nekaterih gozdnih potokov in puščavnik (*Osmoderma eremita* E) v deblih starih listavcev v parku Tivoli.

Na rdeči seznam **rakov** je uvrščena vrsta navadni koščak (*Austropotamobius torrentium* V), najdena v več vodotokih na območju krajinskega parka.

V Glinščici je potrjena prisotnost dveh vrst **rib** z rdečega seznama: blistavec (*Leuciscus souffia* E) in pezdirk (*Rhodeus sericeus amarus* E).

Izjemen pomen tega območja za ohranjanje narave se kaže v visokem naravovarstvenem vrednotenju območja, kar dokazujejo že obstoječi varstveni statusi v krajinskem parku:

1. Zavarovana območja

ID. ŠT.	IME	STATUS	URADNA OBJAVA
1742	Tivoli, Rožnik in Šišenski hrib	KP	Odlok o razglasitvi Tivolija, Rožnika in Šišenskega hriba za naravno znamenitost (Uradni list SRS, št. 21/84 in 47/87 ter Uradni list RS, št. 96/09 – obvezna razlaga, 3/10 – popravek obvezne razlage in 58/11).
1743	Mali Rožnik	NR	
1744	Mostec	NR	
1745	Pod Turnom	NS	
492	Tivoli	SON	
4033	Pot spominov in tovarištva	SON	

2. Naravne vrednote

IDEN T. ŠT.	IME	KRATKA OZNAKA	ZVRST	STATUS
317V*	Tivoli z Rožnikom in Šišenskim hribom	Mestni park Tivoli s parkovnim gozdom Rožnik, Šišenskim hribom, klasičnim nahajališčem evropske gomoljčice(<i>Pseudostellaria europaea</i>), močvirjema ob Večni poti, Koseškim bajerjem in nižinskim gozdom	onv, (bot), (zool)	NVLP
264*	Mali Rožnik	Nizko barje na Rožniku v Ljubljani	geomorf, bot, zool	NVDP
1375*	Mostec	Močvirje in nizko barje pri Mostecu v Ljubljani	ekos, bot, zool	NVDP
1376*	Tivoli - nahajališče evropske gomoljčice	Klasično nahajališče evropske gomoljčice(<i>Pseudostellaria europaea</i>) v Tivoliju v Ljubljani	bot	NVDP
1941*	Tivoli - mestni park	Mestni park Tivoli v Ljubljani	onv	NVLP
8706*	Pot spominov in tovarištva	Pot spominov in tovarištva v Ljubljani	onv	NVLP
7767	Tivolski vrh - bukev na grebenu	Bukev na jugovzhodnem grebenu Tivolskega vrha v Ljubljani	drev	NVLP
7768	Tivolski vrh - bukev 1	Dvodebelna bukev pod vodohramom na Tivolskem vrhu v Ljubljani	drev	NVLP
7807	Šišenski hrib - bukev 1	Dvodebelna bukev pri izteku stare skakalnice na Šišenskem hribu v Ljubljani	drev	NVLP
7808	Šišenski hrib - bukev 2	Bukev pri stolpu opuščene skakalnice na Šišenskem hribu v Ljubljani	drev	NVLP
7809	Šišenski hrib - bukev 3	Bukev v gozdu pod Šišenskim hribom v Ljubljani	drev	NVLP
7810	Šišenski hrib - bukev 4	Bukev vzhodno od Šišenskega hriba v Ljubljani	drev	NVLP
7811	Šišenski hrib - hrast graden	Hrast graden ob križišču poti na Šišenskem hribu v Ljubljani	drev	NVLP
7812	Tivolski vrh - bukev 2	Bukev pri sedlu pod Tivolskim	drev	NVLP

		vrhom v Ljubljani		
8688*	Rožnik - bukev	Bukev v gozdu nad Večno potjo na Rožniku v Ljubljani	drev	NVLP
8689	Ljubljana - doba v Tivoliju	Doba za športnim parkom v Tivoliju v Ljubljani	drev	NVLP
8691	Tivolski vrh - dob	Dob na Tivolskem vrhu v Ljubljani	drev	NVLP
8692	Tivolski vrh - bukev 3	Bukev na Tivolskem vrhu v Ljubljani	drev	NVLP
8693	Tivolski vrh - bukev 4	Bukev pod sedlom na Tivolskem vrhu v Ljubljani	drev	NVLP

* Naravna vrednota je v postopku spremembe Pravilnika o določitvi in varstvu naravnih vrednot.

2. Območja ohranjanja biotske raznovrstnosti:

Ekološko pomembno območje Id. št. 39100 Rožnik

Reliktni mineralotrofni barji Mali Rožnik in Mostec sta nahajališči barjanskih združb ter ogroženih rastlinskih vrst, med njimi zelo redkih močvirske kačunke in kalužnega šaša. Tu živi tudi barjanska slepa postranica *Niphargus sphagnicolis*, ki je slovenski endemit.

Habitati zavarovanih rastlinskih in živalskih vrst ter habitatni tipi, ki se prednostno ohranjajo v ugodnem stanju:

- Prehodna barja (Physis S4.S, FFH 7140) na območju Malega Rožnika in Mosteca;
- Bukovi gozdovi (Physis 41.1) poraščajo glavino krajinskega parka;
- Srednjeevropska črnojelševja in jesenovja ob tekočih vodah (Physis 44.3, FFH 91E0*) v ravninskem gozdu vzhodno od Poti spominov in tovarištva;
- Srednjeevropski kseromorfni nižinski travniki na razmeroma suhih tleh in nagnjenih legah s prevladujočo visoko pahovko (Physis 38.221, FFH 6510) v fragmentih na območju travniških površin zahodnega in jugozahodnega dela parka;
- Srednjeevropski higromezofilni nižinski travniki na srednje vlažnih tleh s prevladujočo visoko pahovko (Physis 38.222, FFH 6510) na južnem in zahodnem delu parka;
- Srednjeevropski mezotrofni do eutrofni nižinski travniki ali pašniki (Physis 37.2) na južnem ter jugozahodnem delu parka ob potokih Glinščica in Pržanec;

Na območju krajinskega parka se nahajajo še nekateri drugi habitatni tipi, ki se sicer ne ohranjajo prednostno, so pa z vidika ohranjanja narave na obravnavanem območju prav tako zelo pomembni:

- Stoječe vode (Physis 22.13),
- Naravni potoki (Physis 24.1),
- Naravni gozdni sestoji (Physis 42.5 – zahodnopalearktična rdečeborovja),
- Močvirni listnati gozdovi (Physis 44.9) med katere uvrščamo močvirna črnojelševja (Physis 44.91), močvirna in barjanska vrbovja (Physis 44.92),
- Travišča (Physis 53.11).

3. Zavarovane prostoživeče rastlinske in živalske vrste, ki se nahajajo v krajinskem parku:

- močvirska kačunka (*Calla palustris*),
- kranjska sita (*Eleocharis carniolica*),
- okroglolistna rosika (*Drosera rotundifolia*),
- navadni pasji zob (*Erythronium dens-canis*),
- več vrst ptic,
- močvirski cekinček,
- močvirska sklednica,
- tri vrste hroščev,
- vse vrste dvoživk,
- rak koščak,
- riba blistavec.

Ocena učinkov veljavnega zavarovanja

Najpomembnejša posledica veljavnega zavarovanja je ohranitev naravovarstvenih kvalitet krajinskega parka, ki posledično omogočajo prebivalcem in obiskovalcem MOL duhovno in telesno sprostitev v prosti naravi, ki se nahaja v neposredni bližini centra mesta Ljubljana.

Po skoraj tridesetih letih trenutno veljavni odlok o zavarovanju ne omogoča več učinkovitega in celovitega varstva naravovarstvenih vsebin in tudi ne ustreznega upravljanja krajinskega parka. Pomen in vrednost tega območja v celoti pa rasteta tako z vidika varstva narave kot z drugih vidikov; interesov je vedno več, ustrezne pravne ureditve pa ni. Poleg naravovarstvenega je pomemben tudi vidik varstva kulturne dediščine, saj je na območju več kulturnih spomenikov in enot kulturne dediščine.

Ena bistvenih pomanjkljivosti sedanjega stanja je posledica dejstva, da trenutno veljavni odlok ne ureja upravljanja s krajinskim parkom. Zakon o naravni in kulturni dediščini je sicer določal (22. člen), da lahko z aktom o razglasitvi »skupščina družbenopolitične skupnosti prenese spomenik ali znamenitost v upravljanje usposobljenemu društvu ali družbeni pravni osebi ...«, vendar pa nadaljnji koraki niso bili opredeljeni. Krajinski park tako nima svojega upravljavca. ZRSVN, OE Ljubljana je v okviru svojih strokovnih pristojnosti in ob pomanjkanju upravljavca parka sicer občasno izvajal nadzor v parku ter spremljal stanje. Posamezne konkretne naloge varstva in spremljanja stanja je izvajala tudi organ, pristojen za varstvo okolja in ohranjanja narave Mestne uprave MOL (v nadaljnjem besedilu: pristojni organ). Vendar te aktivnosti ne morejo nadomestiti dejanskega upravljanja z območjem. Ena od posledic odsotnosti upravljanja je zelo pomanjkljivo izvajanje nadzora nad uresničevanjem in spoštovanjem veljavnih varstvenih režimov.

Veljavni odlok o zavarovanju je neusklajen z veljavno zakonodajo, neučinkovit, varstveni režim je tog in neustrezen, dopušča možnost različnih razlag varstvenih režimov, nima ustrezno definiranih varstvenih ciljev, ne upošteva novih trendov in dejstev v prostoru, conacija krajinskega parka ni več ustrezna, zlasti pa ne zagotavlja dolgoročnega celovitega in aktivnega upravljanja.

Poglavitne rešitve

Splošno

Poglavitna rešitev, ki jo vsebuje celoten odlok, je nadaljevanje zavarovanja območja Tivolija, Rožnika

in Šišenskega hriba z okolico. S predlaganim odlokom se uresničuje primarni cilj varstva naravnih vrednot, ki je ohranjanje naravnih vrednot oziroma tistih stanj in procesov v naravi, ki to zagotavljajo, pri čemer se posledično in glede na vrsto zavarovanega območja, ki je krajinski park, zagotavlja tudi ohranitev biotske raznovrstnosti in krajinske pestrosti. Predlagani odlok vsebuje tudi določbe, ki spodbujajo razvojne možnosti prebivalstva v krajinskem parku.

Predlagani odlok vsebuje vse sestavine, ki jih za akte o zavarovanju določa ZON, to so namen zavarovanja, meje zavarovanega območja, vrsto zavarovanega območja, pravila ravnanja, varstvene režime in razvojne usmeritve, določitev načina opravljanja nalog, potrebnih za zagotovitev namena zavarovanja, določitev načina izvajanja javne službe za upravljanje zavarovanega območja, obveznost sprejema načrta upravljanja in finančne vire za izvajanje zavarovanja in razvoj lokalnega prebivalstva.

V predlaganem odloku se varstveni cilji krajinskega parka zagotavljajo z določitvijo varstvenih režimov in pravil ravnanja, kamor se uvrščajo zlasti varstvene usmeritve, opredelitvijo naravovarstvenih nalog v parku, ki se izvajajo z namenom varstva naravnih vrednot in ohranitve biotske raznovrstnosti ter krajinske pestrosti. Za izvajanje javne službe na področju ohranjanja narave - upravljanja parka se predlaga podelitev koncesije.

S predlaganim odlokom so se meje krajinskega parka le malenkostno spremenile in ostaja območje krajinskega parka v pretežni meri nespremenjeno. Določitev meje parka temelji na naravnih in antropogenih značilnostih tega območja. Z namenom zavarovanja so predpisani tudi podrobni varstveni režimi za park in še posebej za posamezna ožja zavarovana območja znotraj parka ter pravila ravnanja.

Za krajinski park veljajo vse sistemske rešitve in ukrepi, ki jih za zavarovana območja določa ZON, in se v predlaganem odloku posebej ne navajajo. To so: obveznost izdaje odločbe o statusu nepremičnine v zavarovanem območju in obveznem vpisu v zemljiško knjigo, označevanju zavarovanih območij, obveznosti pridobitve soglasja upravne enote pri prometu z nepremičninami, ki je povezana s predkupno pravico države oziroma lokalne skupnosti do nakupa nepremičnin, odškodninsko obveznostjo ustanovitelja zavarovanega območja zaradi omejitev lastninske pravice in obveznostjo ustanovitelja do odkupa nepremičnine zaradi omejitev lastninske pravice.

Obrazložitev po poglavjih

I. Splošne določbe (1. - 4. člen)

1. člen

Ker je krajinski park že ustanovljen z veljavnim odlokom iz leta 1984, predlagani odlok, kljub drugačni formalni navedbi v prvem odstavku naslovnega člena zaradi formalno pravne uskladitve z ZON, ni akt ustanovitve zavarovanega območja, temveč je vsebinsko gledano akt, s katerim se ureja posodobitev varstva in upravljanja krajinskega parka, pri čemer le to vključuje tudi poseganja v območje krajinskega parka, določitev varstvenih režimov, ureditev upravljanja in druge vsebine akta o zavarovanju. Cilj in hkrati namen zavarovanja je v ohranitvi naravovarstvenih kvalitet območja.

Naslovni člen vsebuje cilje zavarovanja, in sicer varstvene in razvojne ter način njihovega uresničevanja. Varstveni cilji urejajo naravovarstveni vidik krajinskega parka in se nanašajo na ohranitev naravnih vrednot, ohranitev ugodnega stanja ogroženih in zavarovanih prostoživečih rastlinskih in živalskih vrst in njihovih habitatov, najmanj obstoječega stanja in kakovosti habitatnih tipov gozdov, travnikov, barij ter sladkih voda (v nadaljnjem besedilu: habitatni tipi) ter ohranitev krajine z značilno razporeditvijo krajinskih struktur. Razvojni cilji krajinskega parka so pomembni

zaradi tega, ker določajo strateško razvojno naravnost krajinskega parka, ki hkrati zagotavlja ohranitev naravovarstvenih kvalit in omogoča nadaljnji razvoj zadevnega območja. Kot taki so v krajinskem parku prepoznani in določeni naslednji razvojni cilji: ohranjanje zelenih površin v obstoječem razmerju struktur in povečevanje tistih struktur, ki omogočajo prebivalcem MOL kakovostno bivanje in preživljanje prostega časa v naravi, usmerjeno obiskovanje v rekreacijske, športne, turistične, izobraževalne in znanstvene namene ter spoznavanje in doživljanje narave.

Ker so zavarovana območja na splošno tista območja, kjer se spodbuja trajnostni razvoj, ki je skladen s cilji krajinskega parka, je v naslovnem členu določeno kakšen trajnosten razvoj se v krajinskem parku spodbuja in kaj vključuje. V primeru krajinskega parka gre za: omogočanje kakovostnega bivanja prebivalcem krajinskega parka in prebivalcem MOL, spodbujanje novih zaposlitev in podjetniških priložnosti, zmanjševanje obstoječega in preprečevanje dodatnega obremenjevanja okolja ter sonaravno rabo naravnih virov.

Nadalje naslovni člen določa, da se cilji krajinskega parka uresničujejo z varstvom, financiranjem in upravljanjem ter z usmerjanjem družbenih, kulturnih in gospodarskih dejavnosti, izvajanjem razvojnih usmeritev in z drugimi ukrepi.

2. člen

V tem členu je določena vsebina odloka.

3. člen

Ta člen natančno določa, da se z naslovnim odlokom nadaljuje varovanje naravne znamenitosti, ustanovljene že leta 1984.

4. člen

V tem členu je določeno ime krajinskega parka in njegov znak. Tako ime kot znak krajinskega parka sta elementa njegove prepoznavnosti in služita lahko tudi v tržne namene pri nujenju storitev in posebnih, za krajinski park značilnih izdelkov. Pomenita tudi dopolnitev turistične ponudbe mesta Ljubljane, ki lahko obiskovalcem ponudi sprehod v naravi, kjer v svojem življenjskem prostoru še vedno živijo redke in zavarovane rastlinske in živalske vrste.

Ime in znak krajinskega parka lahko uporablja upravljavec krajinskega parka.

II. Območje krajinskega parka in ožjih zavarovanih območij (5. – 7. člen)

5. člen

V naslovnem členu so opisane geografske in naravovarstvene značilnosti krajinskega parka in opredeljen je namen krajinskega parka z vidika varstva in razvoja, ki ohranja naravovarstvene kvalitete.

Krajinski park je tako prednostno namenjen varovanju naravnih vrednot, ohranjanju in izboljšanju stanja biotske raznovrstnosti in ohranjanju krajinske pestrosti. Nadalje se v krajinskem parku ohranjajo in izboljšujejo ekološke razmere, ohranja in izboljšuje se stanje zelenih površin za obiskovanje in doživljanje narave, ozavešča se o pomenu ohranjanja narave in o krajinskem parku, interpretira se naravo ter usmerja rekreacijske, športne, turistične, izobraževalne in znanstveno-raziskovalne dejavnosti na območja krajinskega parka, kjer je za to že vzpostavljena ustrezna infrastruktura, in na način, ki je za naravo čim manj moteč ter združljiv z varstvenimi cilji krajinskega parka.

6. člen

Sistem varstva narave ureja možnost dvojnega zavarovanja, in sicer se v širših zavarovanih območjih, torej tudi v krajinskem parku, lahko določijo tudi ožja zavarovana območja, ki so v skladu z ZON naravni spomenik, naravni rezervat ali strogi naravni rezervat, če je to za varstvo naravnih vrednot nujno potrebno. Ker splošni varstveni režim, ki je z naslovnim odlokom določen za celotni krajinski park za varstvo nekaterih posebej pomembnih naravnih vrednot ne zadostuje, je utemeljeno, da se le-te posebej zavarujejo, kar je vsebina 6. člena. Določena sta dva naravna spomenika in dva naravna rezervata. Vsa ta območja imajo že po sedaj veljavnem odloku poseben pravni status.

7. člen

Naslovni člen določa meje krajinskega parka in ožjih zavarovanih območij.

Meja krajinskega parka ostaja pretežno nespremenjena, tako da so območja Rožnika, Šišenskega hriba, parka Tivoli in Koseškega boršta ter vse naravovarstveno pomembne vsebine smiselno zaokrožene v širšo prostorsko celoto. Krajinski park zajema večinoma neposeljene dele katastrskih občin Ajdovščina, Spodnja in Zgornja Šiška, Brdo, Vič in zelo majhen del Gradišča II. Nova meja se od sedanje razlikuje predvsem po tem, da je v celoti usklajena s katastrskimi mejami, razen na mestih, kjer to zaradi linearnosti zemljiških parcel ni mogoče. Večinoma gre za tehnične popravke.

Za izločitev iz vsebinskih razlogov je predlagano parkirišče za halo Tivoli in dostop do kompleksa Bellevue, ki pa je tako že izven krajinskega parka.

Na zahodnem robu se krajinski park stika z mejo spomenika oblikovane narave in kulturnega spomenika Pot spominov in tovarištva, razen na odseku med Brdnikovo cesto in mostičkom čez Pržanec, kjer Pot spominov in tovarištva (v nadaljnjem besedilu: PST) poteka znotraj krajinskega parka.

Tudi meje naravnih spomenikov in naravnih rezervatov, ki temeljijo na mejah naravnih vrednot, ki so določene v Pravilniku o določitvi in varstvu naravnih (Uradni list RS, št. 111/04, 70/06, 58/09 in 93/10) vrednot se le malenkostno spreminjajo. Zaradi spremenjenih dejstev v prostoru, nove zakonodaje in sodobnejših strokovnih prijemov so bile naravne vrednote v krajinskem parku ponovno temeljito pregledane in na novo definirane. Na podlagi novih dognanj so bile potrebne tako vsebinske kot grafične spremembe meja naravnih vrednot. ZRSVN je predlagane spremembe posredoval MOP, ki jih je vključil v Pravilnik o spremembah in dopolnitvi Pravilnika o določitvi in varstvu naravnih vrednot (Uradni list RS, št. 23/15).

Naslovni člen določa meje krajinskega parka in meje ožjih zavarovanih območij na državnih topografskih karti v merilu 1:5000. Te meje se prikažejo na digitalnem zemljiškokatastrskem prikazu na parcelo natančno. Izvirniki karte in zemljiškokatastrskega prikaza se hranijo pri pristojnem organu, dvojnike, ki so enaki originalu, pa hranijo tudi na Upravni enoti Ljubljana in pri upravljavcu krajinskega parka.

Sestavni del naslovnega odloka je posebna priloga, v kateri je informativna karta z mejami krajinskega parka in mejami ožjih zavarovanih območij v merilu 1:15000.

III. Razvojne usmeritve in ukrepi (8. – 9. člen)

8. člen

V odloku so za spodbujanje trajnostnega razvoja v krajinskem parku določene bistvene razvojne

usmeritve, ki ob doseganju ciljev krajinskega parka zagotavljajo razvojne možnosti prebivalstva. Poleg splošnih razvojnih usmeritev, ki so primerne za večino zavarovanih območij, so dodane tudi nekatere, ki so posebej prilagojene krajinskemu parku, in sicer so to:

- spodbujanje razvoja novih podjetniških priložnosti, povezanih z izvajanjem turističnih, rekreacijskih, športnih, kulturnih in drugih dejavnosti ter razvojem storitev in izdelkov, prepoznano povezanih s krajinskim parkom, in njihovega trženja, ki omogočajo nove zaposlitvene možnosti oziroma ustvarjanje dodatnega prihodka prebivalcem MOL;
- usmerjanje mirujočega prometa iz notranjosti na obrobje krajinskega parka in spodbujanje usmerjenega obiskovanja krajinskega parka peš in s kolesom;
- umirjanje individualnega avtomobilskega cestnega prometa in krepitev javnega prevoza;
- ohranjanje in izboljšanje stanja zelenih površin za obiskovanje in doživljanje narave.

9. člen

Naslovni člen primeroma navaja nekatere najpomembnejše razvojne ukrepe, s katerimi se bodo uresničevale razvojne usmeritve, določene v prejšnjem členu.

Razvojne usmeritve in razvojni ukrepi se podrobneje vsebinsko in prostorsko opredelijo v načrtu upravljanja krajinskega parka.

IV. Varstveni režimi, pravila ravnanja in drugi ukrepi varstva narave (10. – 22. člen)

S predlaganim odlokom se bistveno spreminjajo varstveni režimi krajinskega parka. Trenutno veljavni odlok ima slabo definirane varstvene cilje in zato premalo dorečene, toge in neustrezne varstvene režime. Ti dopuščajo možnost različnih razlag in tako onemogočajo nadzor in sankcioniranje, zato so posledično neučinkoviti. Z jasno opredelitvijo varstvenih in razvojnih ciljev krajinskega parka so v predlaganem odloku zelo natančno definirani tudi varstveni režimi.

10. člen

10. člen vsebuje splošni varstveni režim, ki velja za celotni krajinski park in vsebuje prepovedi tistih ravnanj, dejavnosti in posegov, za katere je bilo ugotovljeno, da so v nasprotju s cilji in namenom krajinskega parka. Varstveni režimi izhajajo iz dejanskih in potencialnih dejavnikov ogrožanja naravovarstveno pomembnih vsebin in vsebin, pomembnih s socialnega vidika. Prepovedi se nanašajo na način rabe naravnih dobrin, na obiskovanje krajinskega parka in izvajanje različnih dejavnosti, aktivnosti in ravnanj v njem ter na gradnjo objektov.

Prvi del varstvenih režimov od 1. do 4. točke drugega odstavka se nanaša na splošne prepovedi izvajanja posegov, dejavnosti in ravnanj, ki bi v najširšem smislu lahko ogrozili obstoječe naravne razmere, značilno reliefno izoblikovanost, naravne vrednote, biotsko raznovrstnost in krajinsko pestrost v krajinskem parku.

Naslednji sklop varstvenih režimov od 5. do 7. točke drugega odstavka prepoveduje škodljivo ravnanje vseh uporabnikov tega območja z drevesi, grmovjem in drugim rastlinjem. S tem se želi preprečiti namerno uničevanje in poškodovanje rastlin ter odvzemanje živali iz narave, razen za znanstvenoraziskovalne namene. Te prepovedi ne vključujejo in se ne nanašajo na vzdrževanje in obnavljanje mestnega parka Tivoli ali na gospodarjenje z gozdom v skladu z gozdnogospodarskim načrtom.

Z varstvenimi režimi od 8. do 14. točke drugega odstavka se preprečujejo negativni vplivi kmetijske dejavnosti na krajinski park, povezane z rastlinami in živalmi tujerodnih vrst, z melioracijami zemljišč, z načinom reje domačih živali in rabe travniških površin. Tujerodne rastlinske in živalske vrste, še posebej invazivne, ogrožajo domorodne vrste in spreminjajo podobo krajine. Melioracije ter uporaba fitofarmacevtskih sredstev in gnojil spreminjajo vodni režim, kemizem tal in sestavo biocenoz. Za ohranitev biotske raznovrstnosti in krajinske pestrosti je treba kmetijska zemljišča ohranjati, na njih vzdrževati ali izboljšati vodni režim in jih čim bolj ekstenzivno obdelovati.

Z varstvenimi režimi od 15. do 19. točke drugega odstavka se preprečujejo negativni vplivi gospodarjenja z gozdom na krajinski park. Pretežni del površin v krajinskem parku pokriva gozd, ki je z naravovarstvenega in socialnega vidika izjemno pomemben, zato je z njim treba gospodariti na prilagojen način. S prepovedmi se poudarja pomen ekološke in socialne funkcije gozda, ki razen izjemoma in s soglasjem ZRSVN ne dopuščata izvajanja strojne sečnje in gradnje novih prometnic. Spravilo lesa po strugah vodotokov je prepovedano brez izjem. Poseben poudarek je na 25 m pasu gozda ob vodotokih s prisotnostjo močvirskega krešiča in navadnega koščaka, v katerem je prepovedano graditi in urejati novo gozdno infrastrukturo, saj bi prav ti posegi uničujoče vplivali na populacije obeh ogroženih vrst. Na ta način se ohranjajo lastnosti gozda, pomembne za biotsko raznovrstnost in vidne lastnosti gozda, pomembne za obiskovanje.

Prepoved v 21. točki drugega odstavka varstvenih režimov odraža odločitev, da adrenalinski športi, golf igrišče in podobne aktivnosti po svoji naravi ne sodijo v krajinski park, temveč se zanje poišče primernejše lokacije na drugih naravovarstveno manj pomembnejših območjih v MOL. Te aktivnosti so večinoma namenjene ozkemu krogu uporabnikov in nimajo javnega značaja. Krajinski park (Ocena obremenjenosti in zmogljivosti gozdnega dela krajinskega parka Tivoli, Rožnik in Šišenski hrib, ZRC SAZU, GIAM, 2010) vsako leto obišče 1.700.000 ljudi, kar je precejšnja obremenjenost tega prostora. Zato je novo športno in rekreacijsko infrastrukturo potrebno načrtovati v drugih predelih mesta, kot sta Golovec, Podutik, Gameljne in s tem razbremeniti to območje. Na Rožniku in Šišenskem hribu je kar 85 km stihijskih poti in bližnjic, zaradi česar prihaja do konflikta z lastniki zemljišč, erozije in degradiranosti tal ter uničevanja podrasti. Zato novih poti ni umestno načrtovati, obiskovalce pa bo potrebno usmeriti na obstoječe urejene poti.

Varstveni režim v 22. točki drugega odstavka ureja gradnjo novih objektov v krajinskem parku. Te je mogoče postavljati le na obstoječih stavbnih zemljiščih za namene, skladne s cilji krajinskega parka. Obstoječe stavbno zemljišče je določeno z veljavnimi občinskim načrtom ali drugim veljavnim izvedbenim prostorskim aktom v času uveljavitve tega odloka. Novo stavbno zemljišče se lahko določi z bodočimi spremembami občinskega načrta, a le za namene varstva, upravljanja, obiskovanja in doživljanja krajinskega parka. Sicer glede na varstvene cilje, krajinski park ne prenese širitve stavbnih zemljišč. Dodatne ustrezne vsebine je mogoče razvijati le znotraj obstoječega fonda stavbnih zemljišč. Doseči je treba spremembe namembnosti nekaterih obstoječih objektov v javnejši značaj za namene varstva, upravljanja, obiskovanja in doživljanja krajinskega parka skladno s cilji krajinskega parka.

Prepoved lova divjadi v 23. točki drugega odstavka varstvenega režima se nanaša na dejstvo, da je območje krajinskega parka v celoti izvzeto iz lovnih površin, kar je izjemno pozitivno tako z naravovarstvenega kot s socialnega vidika.

Ribolov se izvaja na Koseškem bajerju in v Tivolskem ribniku. 24. točka drugega odstavka varstvenega režima z uveljavitvijo tega odloka ukinja oziroma prepoveduje ribolov v Tivolskem ribniku, varstvene usmeritve v nadaljevanju pa nalagajo upravljavcu ribnika izlov rib tujerodnih vrst.

Ribiške dejavnosti negativno vplivajo na ekologijo ribnika, saj vlaganje tujerodnih vrst rib in njihovo hranjenje ob tako nizkem pretoku močno povečujeta onesnaženje in eutrofikacijo. Posledica tega so tudi neestetski videz in neprijetne vonjave. Poleg tega je bil Tivolski ribnik ob svojem nastanku leta 1880 namenjen čolnarjenju in drsanju, vanj so takrat naselili le okrasne ribe za popestritev obiska mestnega parka. Ribnik je od vsega začetka imel javni značaj, namenjen je bil sprostitvi ob vodi, estetskemu doživljanju in rekreaciji vseh obiskovalcev. Tak značaj mora ohraniti tudi v okviru krajinskega parka, ki je zasnovan z močno poudarjeno socialno vlogo, zato ribolov, ki je izrazito individualnega in komercialnega značaja, vanj ne sodi. Vprašanje upravljanja z ribnikom bo rešeno v okviru načrta upravljanja.

Z varstvenimi režimi od 25. do 31. točke drugega odstavka se preprečuje nenadzorovano postavljanje znakov in objektov za oglaševanje, svetlobnih teles in začasnih objektov za prireditve in druge namene ter uničevanje parkovne in druge infrastrukture. Krajinski park je zavarovano območje narave, zato mora biti označevanje, osvetljevanje in urejanje druge parkovne infrastrukture izbrano in omejeno, predvsem pa celovito in kvalitetno, da ne pride do prenasíčenosti. Preprečevati je treba namerno uničevanje le-tega.

Omejuje in nadzoruje se tudi organiziranje javnih prireditev. Cilj ni prepovedati prireditev, temveč predvsem usmerjati jih na določena naravovarstveno manj občutljiva območja. Poleg tega je namen tega določila spodbujanje prireditev, ki so po svojem značaju skladne s cilji parka, in omejevanje tistih, ki to niso.

Prepoveduje se tudi umetno zasneževanje ter omejuje se posipanje tal s soljo, ki močno spreminjata kemične lastnosti tal in negativno vplivata na kakovost vode, s tem pa tudi predvsem na ogrožene vrste živali, vezane na vodotoke in na Koseški bajer. Sol škodljivo vpliva tudi na drevje v drevoredih mestnega parka in v gozdu.

Varstveni režimi od 32. do 43. točke drugega odstavka se nanašajo na dovoljene in nedovoljene rekreacijske aktivnosti ter na način izvajanja le-teh. Iz naravovarstvenih razlogov se prepoveduje škodljive in iz socialnih razlogov ljudem in živalim nevarne aktivnosti kot so uporaba pirotehničnih sredstev, spuščanje gorljivih modelov, kurjenje ognja, kopanje, potapljanje in jadranje na stoječih vodah. Z namenom preprečevanja dejanskih in potencialnih konfliktov med deležniki na določenih močno obremenjenih območjih se omejuje in usmerja predvsem kolesarjenje, spuščanje modelov motornih plovil in vodenje psov.

Urejanje vrtičkov je prepovedano zaradi pretežno javnega značaja krajinskega parka, potencialnega onesnaževanja tal, širjenja invazivnih tujerodnih rastlinskih vrst, odsotnosti potrebne infrastrukture za razvoj tovrstnih dejavnosti ter vpliva na izgled krajine.

Varstveni režimi se podrobneje prostorsko in časovno umestijo in opredelijo v načrtu upravljanja krajinskega parka.

Nekateri režimi so absolutni in nimajo vsebinskih izjem. Pri nekaterih posameznih režimih so izjeme utemeljene in so zapisane z uporabo besedice »razen« in navedbo, v katerih primerih in pod katerimi pogoji se dejavnosti, ravnanja ali posegi kljub prepovedi lahko izvedejo. V nekaterih posebej navedenih primerih je sicer prepovedana dejavnost, ravnanje ali poseg dovoljen na podlagi predhodnega soglasja ZRSVN. Ti primeri so še posebej navedeni v 21. členu naslovnega odloka. Izjeme od splošnega varstvenega režima, ki so potrebne zaradi nekaterih dejavnosti v javno korist pa so navedene v 14. členu naslovnega odloka.

11. člen

Ta člen ureja varstveni režim v Naravnih rezervatih Mostec in Mali Rožnik na način, da poleg splošnih prepovedi veljajo tudi prepovedi, določene v tem členu.

Osrednja dela rezervatov imata značaj tipičnega prehodnega barja. To je zelo redek in izjemno občutljiv življenjski prostor specifičnih ogroženih in redkih rastlinskih vrst, ki drugje ne morejo uspevati. Potencialne grožnje tega območja so neprimerno gospodarjenje z gozdom, pretirano obiskovanje in neustrezne spremembe vodnega režima. Zaradi specifičnih značilnosti splošni varstveni režim ne zadostuje za zagotovitev varstva obeh območij. Razlogi so:

- nizka nosilna sposobnost območja za obisk in druge posege v prostor,
- nizka nosilna sposobnost tal, ki so občutljiva na mehanske poškodbe in zahtevajo dodatne vsebinske, časovne in prostorske omejitve glede izvajanja gozdnih in drugih del,
- občutljivost barjanske in močvirske flore, ki za svoje uspevanje potrebujejo ustrezne rastiščne razmere ter
- potreba po aktivnem upravljanju, ki bo zagotavljalo trajno ohranitev habitatov.

Dodatne prepovedi v naravnih rezervatih zato izključujejo gospodarjenje z gozdom, razen izvajanja nujnih varstvenih del. Prepovedana je gradnja nove gozdne infrastrukture, obstoječo infrastrukturo pa je prepovedano utrjevati s karbonatnim peskom in drugim materialom, ki bi lahko negativno vplival na ekološke razmere prehodnega barja. Prepoveduje se gibanje izven poti in odzemanje vseh rastlin in živali iz narave. Zlasti pa je pomembno določilo o spreminjanju vodnega režima, ki je bistven za ohranitev lastnosti barjanskih območij. Tovrstni življenjski prostori se zaradi zaraščanja namreč postopoma izsušujejo, zato jih je nujno aktivno upravljati. Predviden je ustrezen nadzor z namenom vzdrževanja, ohranjanja in obnavljanja določenih vrst in habitatov. Saditev dreves je prepovedana, dejavnosti upravljanja pa vključujejo tudi ustavljanje naravne sukcesije in ustvarjanje umetnih habitatov. To predvsem pomeni ohranjanje in izboljšanje hidrologije tal neposredno na habitatnem tipu prehodnega barja in odstranjevanje vegetacije, ki se jo izvaja ročno in v sušnem zimskem obdobju, ko so tla kompaktna.

12. člen

Naslovni člen ureja varstveni režim v Naravnem spomeniku Pod Turnom na način, da poleg splošnih prepovedi veljajo tudi prepovedi, določene z naslovnim členom.

Evropska gomoljčica je ranljiva rastlinska vrsta, njeno rastišče v Ljubljani je redek primer naravne vrednote. To območje predstavlja klasično nahajališče vrste in ustreza definiciji varstvene kategorije naravni spomenik. Splošni varstveni režimi in zagotovitev upravljanja krajinskega parka za ohranjanje rastišča evropske gomoljčice ne zadostujejo. Na tem prehodnem območju med parkom Tivoli in gozdom je frekvenca obiskovalcev zelo velika, čez območje poteka trim steza, grožnjo pa predstavlja tudi gospodarjenje z gozdom. Zaradi potrebe po vzdrževanju ugodnega stanja rastišča te vrste, ki zahteva dodatne časovne in vsebinske omejitve glede izvajanja gozdnih del in gozdnega reda, varstveni režim dodatno prepoveduje gibanje izven urejenih poti, nabiranje rastlin, puščanje sečnih ostankov, urejanje gozdnih prometnic in sadnjo dreves, razen hrasta doba in belega gabra. Da se zagotovi primerno osenčenost rastišča je treba vzdrževati rastišču primerno sestavo drevesnih vrst ter v času izven vegetacije evropske gomoljčice (1. junij do 15. marec) izvajati sečnjo nizke jakosti in obžetev.

13. člen

Ta člen ureja varstveni režim v Naravnem spomeniku Tivoli na način, da poleg splošnih prepovedi veljajo tudi prepovedi, določene v tem členu.

Mestni park Tivoli je tipični evropski mestni park in je ena najpomembnejših zelenih površin v Ljubljani. Je vrstno izjemno raznoliko območje in predstavlja habitat redkih in ogroženih živalskih vrst, predvsem ptic. Debla starih listavcev v parku Tivoli so življenjski prostor zavarovane vrste hrošča puščavnika. Park ima več kot dve stoletji dolgo in zelo pestro zgodovino, prav tako dolga je tradicija javnega obiskovanja in sprehajanja po njem. Za mesto Ljubljana, pa tudi širše, ima simbolni pomen in je prepoznaven za celotno Slovenijo. Zaradi vsega tega ustreza definiciji varstvene kategorije naravni spomenik.

Do spremembe varstvene kategorije v primerjavi s sedanjim odlokom, je prišlo zaradi dejstva, da ZON med kategorijami zavarovanih območij nima več kategorije spomenik oblikovane narave, kot jo je imel Zakon o varstvu naravne in kulturne dediščine iz leta 1981, ki je bil podlaga za ustanovitev Krajinskega parka Tivoli, Rožnik, Šišenski hrib v letu 1984.

Splošni varstveni režimi in zagotovitev upravljanja krajinskega parka za ohranjanje mestnega parka Tivoli ne zadostujejo. Park ima izjemno vrednost zaradi estetskih kvalitet, kulturnega pomena in ohranjanja biotske raznovrstnosti, predstavlja samostojno vsebinsko enoto in oblikovno predstavlja veliko krajinsko posebnost. Za trajno ohranitev območja in njegovih lastnosti je v parku Tivoli treba vzdrževati ugodno stanje krajinskih elementov in habitatov. Zato se dodatno prepoveduje namerno uničevanje oblikovnih struktur in infrastrukture mestnega parka, dreves, grmovnic in zelenic, trganje cvetja in hranjenje vodnih in obvodnih živali. Izvajanje javnih prireditev se usmerja na določena naravovarstveno manj občutljiva območja.

Način vzdrževanja mestnega parka Tivoli je vezan na ekološke zahteve hrošča puščavnika in ohranjanje biotske raznovrstnosti ter predvsem na ohranjanje lastnosti naravnega spomenika. S poudarkom na varnosti in ohranjanju dreves, ki so pomembna z vidika biotske raznovrstnosti, se usmerja obnavljanje drevoredov, vzdrževanje in nadomeščanje posameznih dreves in sadnja grmičevja. S poudarkom na pomenu oblikovane naravne vrednote se usmerja način ravnanja z rastlinami in druge posege, povezane z estetskimi lastnostmi parka Tivoli.

Odlok predvideva možnost obnove Mestnega parka Tivoli. V tem okviru ureja možnost njegove celovite prenove, ki pa mora potekati v skladu s cilji krajinskega parka, tako da se ohranja lastnosti Naravnega spomenika Tivoli in upošteva pravila ravnanja pri vzdrževanju mestnega parka.

14. člen

V 14. členu so opredeljene izjeme od splošnega varstvenega režima in režimov v naravnih rezervatih in naravnih spomenikih, ki so potrebne zaradi nekaterih dejavnosti v javno korist. Te izjeme se nanašajo najprej na ukrepe varstva, naravovarstvene naloge in urejanje parkovne infrastrukture skladne z varstvenimi cilji krajinskega parka, ki se lahko izvajajo ne glede na vse prepovedi. Predvsem gre tu za izvajanje ukrepov, povezanih z varstvom naravnih vrednot, ohranjanjem biotske raznovrstnosti in krajinske pestrosti, kot so na primer aktivno upravljanje obeh naravnih rezervatov, preprečevanje širjenja in odstranjevanje tujerodnih invazivnih vrst, revitalizacija reguliranih strug vodotokov in podobno.

Nadalje se izjema nanaša na objekte okoljske infrastrukture, ki se na podlagi državnega ali občinskega prostorskega načrta lahko gradijo ne glede na prepovedi splošnega varstvenega režima. Ta izjema se nanaša na morebitno ureditev vodnjakov Vodarne Koseze na območju Za Mošenico za preskrbo s

pitno vodo mesta Ljubljana.

Ne glede na prepovedi se v skladu z varstvenimi cilji krajinskega parka na podlagi predhodnega soglasja ZRSVN lahko opravljajo tudi naloge obvezne gospodarske javne službe, ki ureja varstvo pred škodljivim delovanjem voda v skladu s predpisi, ki urejajo vode in izvajajo posegi na enotah kulturne dediščine v skladu s predpisi s področja kulturne dediščine, vendar na podlagi predhodnega soglasja ZRSVN.

15. člen

Poleg varstvenih režimov, ki se nanašajo na celotno območje krajinskega parka oziroma na posamezna ožja zavarovana območja, predlagani odlok določa tudi varstvene usmeritve za ravnanje na prostorsko zaokroženih območjih, ki se od drugih ločijo po specifični naravovarstveni vsebini. Ta območja je bilo mogoče natančno definirati na podlagi dobrega poznavanja terena, podrobnih strokovnih študij in bogatih podatkov o krajinskem parku ter več kot 30 srečanj z deležniki, ki so bila izvedena v času priprave strokovnih osnov.

Varstvene usmeritve niso prepovedi, temveč usmeritve za ravnanja, posege ali dejavnosti na vsakem izmed teh posebnih območij znotraj krajinskega parka. Pomagajo pri odločitvah o načinu izvajanja vsake izmed aktivnosti in usmerjajo k naravi prijaznejšem ravnanju glede na posamezno vsebino.

Ta območja so: območje gozda, območja voda, območja točkovnih naravnih vrednot, predvsem drevesnih, območja življenjskih prostorov populacij ogroženih in zavarovanih živalskih vrst in skupin (zlasti hroščev, rakov, dvoživk in plazilcev), travniških habitatnih tipov ter posebnih območij kot sta Koseški bajer in Živalski vrt Ljubljana. Večina teh območij je določena na kartah iz 7. člena naslovnega odloka.

Prednost določitve varstvenih usmeritev za ta območja je, da začnejo veljati takoj z uveljavitvijo tega odloka in se te naloge ne prelaga na upravljavca. Območja in varstvene usmeritve so upravljavcu lahko v veliko pomoč pri pripravi upravljalvskega načrta. Pri tem je od samega začetka veljavnosti odloka jasno, katera ravnanja so na katerih območjih dopustna in katera ne, tako da izgovorov, različnih interpretacij ali prelaganja odgovornosti ne more biti. Poleg tega je na prostoru s tako velikim obiskom in močnim prepletom interesov nujna čim bolj podrobna opredelitev pravil ravnanja, ki omogočajo boljši nadzor in ukrepanje.

16. člen

V 16. členu so vsebovana pravila ravnanja, ki se nanašajo na različne dejavnosti, posege in ravnanja v krajinskem parku in način, na katerega se morajo izvajati. Tako ta člen določa splošno pravilo, da je v krajinskem parku vsako ravnanje, poseg, dejavnost ali prireditev treba izvajati v obsegu, času in na način ter z uporabo tehničnih pripomočkov, ki so v skladu z varstvenimi cilji krajinskega parka.

Nadalje se ureja odnos med akti rabe naravnih dobrin in določbami obravnavanega odloka in načrta upravljanja, ki izhaja iz določb ZON, in sicer gre za vsebinsko nadrejenost naslovnega odloka, kot ukrepa varstva ustavno varovane naravne dediščine in na njegovi podlagi sprejetega načrta upravljanja, do aktov rabe naravnih dobrin. Le-ti morajo biti usklajeni s predmetnim odlokom in načrtom upravljanja.

V tem členu je urejeno tudi področje znanstvenega raziskovanja v krajinskem parku, za njihovo izvajanje pa je predpisano soglasje ZRSVN.

17. člen

V tem členu so podrobno navedena tudi nekatera izhodišča, ki jih je treba upoštevati pri načrtovanju prostora in se nanašajo na načrtovanje novih stavbnih zemljišč v krajinskem parku, ki morajo biti skladna s cilji krajinskega parka, športne vsebine pa se umešča na obstoječa stavbna zemljišča, ki so opredeljena v veljavnih prostorskih aktih v času uveljavitve tega odloka.

18. člen

Ocenjeno je bilo, da je za doseganje ciljev krajinskega parka nujno potrebno celostno urediti promet v krajinskem parku, zaradi česar so v tem členu opredeljena izhodišča. Za celostno ureditev prometa je pomembna zlasti krepitev javnega prevoza in umiritev individualnega avtomobilskega prometa skupaj z ureditvijo parkirišč na vstopnih točkah v park in spodbujanjem obiskovanja krajinskega parka peš ali s kolesom.

19. člen

Ta člen vsebuje določitev naravovarstvenih nalog, ki se v krajinskem parku izvajajo zaradi doseganja varstvenih ciljev krajinskega parka in določitvijo subjektov, ki te naloge lahko izvajajo. Naravovarstvene naloge so določene na splošen način, konkretizirajo pa se v načrtu upravljanja oziroma začasnih upravljavskih smernicah in programih dela upravljavca parka.

Določitev teh nalog je zelo pomembna, ker se v skladu s prvim odstavkom 9. člena ZON izvajajo v javno korist, lastniki zemljišč pa so na svoji lastnini dolžni dopustiti njihovo izvajanje.

20. člen

V tem členu je urejeno pridobivanje naravovarstvenih pogojev in naravovarstvenega soglasja skladno z določbami 105. in 105. a člena ZON, pri čemer je za območje Živalskega vrta določeno, da naravovarstveno soglasje za gradnjo enostavnih objektov ni potrebno. Ta določba predstavlja izjemo ter administrativno razbremenitev za upravljavca Živalskega vrta, saj gre v tem primeru za poseben prostor, ki je v celoti preoblikovan in upravljan. Ta izjema je vsebinsko vezana tudi na izpolnjevanje varstvenih usmeritev iz dvanajstega odstavka 15. člena naslovnega tega odloka.

21. člen

Predmetni člen ureja soglasje ZRSVN, navaja primere nujnosti njegove izdaje, vsebinske pogoje pod katerimi se lahko izda in vsebino soglasja. Zaradi pretoka informacij določa tudi, da mora ZRSVN o izdanem soglasju obvestiti upravljavca krajinskega parka, če soglasje ni bilo izdano njemu.

22. člen

Kot je bilo navedeno že v splošni obrazložitvi, velja vrsta pravnih posledic neposredno na podlagi ZON in jih v aktih o zavarovanju ni treba posebej navajati. V primeru instituta razlastitve, ki ga ZON načelno ureja, pa je treba v aktu o zavarovanju določiti, v katerih primerih se lahko izvede razlastitev, kar je vsebina naslovnega člena.

Določbe o razlastitvi vsebuje tudi trenutno veljavni odlok.

V. Upravljanje in strokovni nadzor (23. – 29. člen)

23. člen

ZON med obveznimi vsebinami akta o zavarovanju določa tudi določitev načina izvajanja obvezne javne službe ohranjanja narave – upravljanja z zavarovanim območjem. ZON dopušča tri možne oblike, in sicer lahko z zavarovanim območjem upravlja javni zavod, za upravljanje se lahko podeli koncesija ali pa z njim upravlja neposredno ustanovitelj zavarovanega območja v okviru režijskega obrata. Upravljanje z zavarovanim območjem je v primeru, da le-tega ustanovi lokalna skupnost obvezna lokalna javna služba.

V konkretnem primeru je bilo ocenjeno, da je za opravljanje javne službe upravljanja krajinskega parka najprimernejši način podelitev koncesije.

Koncesionar je v okviru javne službe ohranjanja narave dolžan opravljati varstvene, strokovne, nadzorne in upravljalvske naloge na območju krajinskega parka.

24. člen

Koncesija se podeli s koncesijskim aktom pravni ali fizični osebi, ki izpolnjuje pogoje za upravljanje krajinskega parka, določene s tem odlokom in koncesijskim aktom.

Zaradi pomembnosti zadevne problematike že naslovni odlok določa nekatere bistvene pogoje, ki jih mora izpolnjevati koncesionar za pridobitev koncesije. To so:

- da je pravna ali fizična oseba priglášena oziroma ima pridobljeno registracijo, ki omogoča opravljanje dejavnosti upravljanja krajinskega parka;
- da je kadrovsko in organizacijsko usposobljen za opravljanje dejavnosti, ki je predmet koncesije in ima za opravljanje te dejavnosti tudi ustrezno opremo, pri čemer se za organizacijsko usposobljenost šteje samostojna organizacijska enota za izvajanje nalog upravljanja krajinskega parka, ki jo vodi strokovni vodja;
- da je v postopku javnega razpisa za pridobitev koncesije predložil naravovarstveno najustreznejšo idejno zasnovo izvajanja koncesije, zlasti glede razvojnih usmeritev in načina izvajanja varstva in upravljanja krajinskega parka.

Ta člen vsebuje tudi nekatere izvedbene določbe v zvezi s podelitvijo koncesije, zlasti pa določa, da ZRSVN sodeluje pri določitvi pogojev in meril ter v razpisni komisiji za podelitev koncesije, kar je tudi njegova naloga po 117. členu ZON.

25. člen

Ta člen ureja poseben organ, in sicer odbor za krajinski park, ki ga ustanovi župan. Župan določi število članov odbora, ki mora biti liho, in imenuje predsednika odbora ter člane odbora. Pri tem župan polovico članov odbora imenuje na predlog ministra, pristojnega za ohranjanje narave, enega člana pa na predlog ZRSVN. Minister, pristojen za ohranjanje narave, in ZRSVN morata predlog članov posredovati v določenem roku, ki ne sme biti krajši od 30 dni. Če župan v določenem roku ne prejme predlogov, vse člane odbora določi župan. Ta določba je potrebna zato, da župan ta organ lahko ustanovi, ne glede na to ali v tem organu želijo sodelovati tudi predstavniki države in zavoda, možnost pa jim je seveda dana.

Naloge odbora so spremljanje upravljanja krajinskega parka, obravnavanje upravljalvskega načrta in letnih programov dela ter dajanje mnenj in predlogov v zvezi z upravljanjem krajinskega parka.

Razlog za ustanovitev tega organa v odloku je v dejstvu, da gre v primeru dveh naravnih vrednot državnega pomena, ki se s tem odlokom razglasita za naravna rezervata, za poseben pravni institut, ki

ga ureja ZON v 46.a členu, ko lokalna skupnost lahko izvaja ukrepe za naravne vrednote državnega pomena. V tem organu imajo predstavniki države možnost sodelovanja in vplivanja na upravljanje krajinskega parka in naravnih rezervatov. S članstvom v tem odboru tudi ZRSVN zagotavlja izvajanje strokovnega nadzora, ki mu je naloženo s sedmim in osmim odstavkom 46.a člena in 5. točko drugega odstavka ter tretjim odstavkom 117. člena ZON.

26. člen

ZON v 133. členu navaja naloge javne službe upravljanja zavarovanega območja, pri čemer dopušča, da se v konkretnem primeru posameznega zavarovanega območja določijo kot obvezne samo tiste, ki so nujne za doseganje ciljev in namena zavarovanja. Naslovni člen določa naloge upravljavca krajinskega parka, pri čemer so navedene le tiste naloge, ki zadoščajo za doseganje namenov in ciljev krajinskega parka.

S tem členom se dopušča možnost, da upravljavec krajinskega parka opravlja kot javno službo tudi naloge, ki se nanašajo na upravljanje nepremičnin v lasti MOL v krajinskem parku, ki se uporabljajo za varstvo in upravljanje krajinskega parka. Te nepremičnine določi župan in se prenesejo v upravljanje upravljavcu krajinskega parka.

27. člen

Skladno s petim odstavkom 133. člena ZON upravljavec krajinskega parka na podlagi javnega pooblastila izvaja neposredni nadzor v krajinskem parku v skladu s predpisi, ki urejajo ohranjanje narave, in upravlja podatkovne zbirke, ki se nanašajo na krajinski park.

28. člen

Kot utemeljeno je bilo ocenjeno, da ima pristojni organ, ki v okviru Mestne uprave izvaja nadzor nad izvajanjem javne službe ohranjanja narave, tudi nekatere posebej določene naloge, ki so opredeljene v tem členu.

29. člen

Ta člen ureja pristojnost ZRSVN, da izvaja pri upravljavcu krajinskega parka naloge strokovnega nadzora v skladu z zakonom, ki ureja ohranjanja narave (tretji odstavek 117. člena ZON).

VI. Načrt upravljanja (30. – 33. člen)

30. člen

V tem členu je določeno, da se upravljanje krajinskega parka izvaja na podlagi desetletnega načrta upravljanja.

Nadalje se skladno z ZON ureja odnos med posameznimi programi, načrti in drugimi akti urejanja prostora.

31. člen

Ta člen podrobno ureja pripravo, sprejetje in spremljanje izvajanja načrta upravljanja.

32. člen

V tem členu so določene sestavine načrta upravljanja krajinskega parka, katerega vsebino sicer dokaj

podrobno opredeljuje že ZON v 61. členu. Strokovno pomoč pri pripravi načrta upravljanja zagotavlja ZRSVN.

33. člen

Na podlagi načrta upravljanja krajinskega parka upravljavec pripravi finančno ovrednoteni letni program dela, ki ga mora potrditi pristojni organ in nato posredovati županu v sprejem. Upravljavec je dolžan letni program dela pripraviti do 1. 10. tekočega leta za prihodnje leto. Letni program predstavlja osnovo za določitev terminskega plana izvedbe del in nalog iz načrta upravljanja krajinskega parka tako, da se za posamezno vrsto teh del in nalog upošteva najugodnejše obdobje glede na pričakovano stanje v krajinskem parku.

VII. Financiranje (34. člen)

34. člen

V tem členu so določeni finančni viri za upravljanje krajinskega parka, kamor se poleg proračuna MOL, uvrščajo tudi dotacije, donacije in vstopnine, sredstva, pridobljena z upravljanjem nepremičnin v lasti ustanovitelja, sredstva, pridobljena na podlagi sofinanciranja programov in projektov, ki so v skladu s cilji krajinskega parka, iz sredstev lokalnih, državnih, EU in mednarodnih skladov, ustanov oziroma drugih organizacij, prihodki od prodaje blaga in storitev, ki jih opravlja upravljavec in drugi viri.

VIII. Nadzor in inšpekcijski nadzor (35. – 36. člen)

35. člen

Ta člen ureja neposredni nadzor v naravi, ki ga zagotavlja upravljavec krajinskega parka v skladu z ZON in drugimi, s tem povezanimi predpisi. ZON ureja neposredni nadzor v 155. do 159. členu. Neposredni nadzor v naravi je poseben pravni institut, ki se izvaja na podlagi javnega pooblastila in je prvenstveno namenjen nadziranju spoštovanja predpisanih varstvenih režimov in pravil ravnanja. Neposredni nadzor zagotavlja upravljavec krajinskega parka, ki mora v ta namen skleniti delovno ali drugo ustrezno pogodbo z naravovarstvenimi nadzorniki, ki so za to delo posebej usposobljeni in imajo posebno pooblastilo po ZON. Naravovarstveni nadzorniki so v okviru zakonskih pooblastil tudi prekrškovni organ (155. člen).

36. člen

Nadzor nad spoštovanjem določb odloka je naložen pristojnim inšpektorjem v skladu z zakonom, ki ureja ohranjanje narave, in drugimi predpisi.

X. Prehodne in končna določba (37. – 42. člen)

37. člen

Ta člen določa šest mesečni rok za sprejem koncesijskega akta za upravljanje krajinskega parka, ki začne teči z uveljavitvijo tega odloka.

38. člen

Naslovni člen določa dveletni rok za izdelavo in predložitev načrta upravljanja, ki začne teči s

podelitvijo koncesije, v postopek sprejema.

39. člen

Ta člen določa, da v enem letu od uveljavitve tega odloka pristojni organ skupaj z ZRSVN pripravi začasne upravljalvske smernice, na podlagi katerih bo potekalo upravljanje do sprejema prvega načrta upravljanja oziroma največ pet let.

40. člen

Vsebina naslovnega člena je izrazito prehodnega značaja in ureja nekatera najpomembnejša razmerja v krajinskem parku.

V splošnem režimu so nekatere izjeme od prepovedi v smislu določitve konkretnih lokacij ali termina izvajanja, kjer ali ko so dejavnosti, ki so sicer prepovedane dopuščene, prepuščene določitvi v načrtu upravljanja. Ker je rok za pripravo načrta upravljanja določen na dve leti od uveljavitve naslovnega odloka je utemeljeno, da se to v vmesnem času do uveljavitve načrta upravljanja uredi v začasnih upravljalvski smernicah, oziroma v posamičnih primerih s soglasjem ZRSVN.

Ker obstaja možnost, da bi naslovni odlok prepovedal katerega od posegov v prostor, ki so vsebovani v veljavnih prostorskih načrtih MOL ali države, in so bili ti prostorski načrti v postopku presoje sprejemljivosti oziroma celovite presoje vplivov na okolje potrjeni, je utemeljeno, da se v naslovni odlok vključi generalna izjema od splošnih režimov, da je v krajinskem parku možno graditi objekte na podlagi v času uveljavitve naslovnega odloka veljavnih prostorskih aktov MOL in države. Dovolj se sprememba in dopolnitev veljavnih prostorskih aktov občine in države v času uveljavitve tega odloka v skladu s pogoji in soglasjem ZRSVN.

V času priprave tega odloka poteka tudi postopek spreminjanja občinskega prostorskega načrta, kjer so bile predlagane spremembe namenske rabe, v postopku presoje sprejemljivosti že ocenjene kot sprejemljive, zato so le-te konkretno navedene v tem členu s posamičnimi zemljiškoknjižnimi parcelami in prikazane na posebni karti, ki je priloga tega odloka.

41. člen

V tem členu je urejeno prenehanje veljavnosti sedaj veljavnega odloka.

42. člen

Ta člen določa rok uveljavitve obravnavanega odloka, in sicer je to petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Ocena finančnih in drugih posledic sprejema odloka

1. Finančne posledice odloka

Finančne posledice sprejema odloka o krajinskem parku Tivoli, Rožnik in Šišenski hrib so povezane z obveznostjo lokalne skupnosti, da iz proračuna zagotavlja financiranje nalog, ki predstavljajo izvajanje predpisanih varstvenih režimov in upravljanje krajinskega parka.

Skladno z določbami ZON je lokalna skupnost, kot ustanovitelj krajinskega parka, dolžna zagotoviti finančne vire za delovanje javne službe upravljanja krajinskega parka. V konkretnem primeru je za

upravljanje parka predvidena podelitev koncesije, kot ena od treh možnosti, ki jih predpisuje ZON.

Financiranje krajinskega parka bo v pretežni meri slonelo na proračunu MOL. Koncesionar bo sredstva za upravljanje krajinskega parka pridobival tudi s kandidiranjem za pridobivanje sredstev iz različnih mednarodnih programov pomoči, s pridobivanjem sofinanciranja, od ustanov in naravovarstvenih nevladnih organizacij, skladov za regionalni razvoj, strukturnih in kohezijskih skladov Evropske unije, z dotacijami, donacijami, vstopninami, s sredstvi pridobljenimi z upravljanjem nepremičnin v lasti MOL, s prihodki od prodaje blaga in storitev, ki jih bo opravljal in iz drugih virov.

Okvirni strošek za zagon upravljanja krajinskega parka je ocenjen v prvem letu (2017) na 500.000,00 evrov in obsega stroške za zaposlene ter osnovna sredstva za financiranje naravovarstvenih nalog oz. nalog upravljavca, ki izhajajo iz ZON in tega odloka. Za namen upravljanja krajinskega parka se v proračunu 2017 odpre nova postavka. Koncesionar bo v bodoče potreboval tudi sredstva za ureditev parkovne infrastrukture (učne poti, informacijski center, info točke in druga potrebna oprema v parku), ki jih v veliki meri lahko pridobi tudi iz mednarodnih programov pomoči in skladov EU, poleg tega pa bo potrebno izvesti določene naravovarstvene ukrepe za ohranitev in izboljšanje habitatov rastlinskih in živalskih vrst.

2. Druge posledice odloka

Za upravljanje krajinskega parka se podeli koncesija s koncesijskim aktom pravni ali fizični osebi, ki izpolnjuje pogoje za upravljanje krajinskega parka, določene s tem odlokom in koncesijskim aktom.

Koncesionar bo v skladu z določili tega odloka dolžan upravljanje zagotoviti preko samostojne organizacijske enote, ki jo bo vodil strokovni vodja. Za uspešno kandidiranje in pridobivanje sredstev iz mednarodnih programov pomoči, skladov in ustanov bo potrebno zaposliti strokovnjaka s področja naravovarstva in ustreznimi referencami s področja prijav in pridobivanja sredstev na mednarodnih razpisih. Za uspešno upravljanje sta potrebna vsaj še dva strokovnjaka s področja biologije, gozdarstva ali krajinske arhitekture ter dva naravovarstvena nadzornika, saj izvajanje režima tega odloka v veliki meri odvisno od ustreznega nadzora na terenu. Nadzornika bi hkrati opravljala tudi vodniško službo, izvajala izobraževalne aktivnosti ter sodelovala z lastniki zemljišč v krajinskem parku.

Ljubljana, 15. 4. 2015

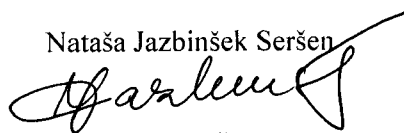
Pripravila:

Marjana Jankovič

Vodja oddelka

Nataša Jazbinšek Seršen

Priloga 1: Znak krajinskega parka

KRAJINSKI PARK
**Tivoli, Rožnik
in Šišenski hrib**

KRAJINSKI PARK
**Tivoli, Rožnik
in Šišenski hrib**

KRAJINSKI PARK
**Tivoli, Rožnik
in Šišenski hrib**

Krajski park Tivoli, Rožnik in Šišenski hrib - osnutek informativne karte, marec 2015

Legenda

- meja krajinskega parka
- naravni rezervat Mali Rožnik
- naravni rezervat Mostec
- naravni spomenik Tivoli
- naravni spomenik Pod Turnom
- drevesne naravne vrednote
- območje dvoživk in plazilcev
- območje močvirskega krešča in navadnega koščaka
- območje rogača
- območje puščavnika

Merilo 1 : 15000

Kartografska podlaga: GURS, DOF 2011

Priloga 3: Območje modelarskega poligona in stojišča za ribiče - osnutek, marec 2015

Priloga 4: Z odlokom usklajene spremembe namenske rabe - osnutek, marec 2015

Legenda

- 1** vstopna točka Mostec
- 2** območje vodarne Koseze
- 3** območje ob Koseški cesti
- 4** zaokrožitve gostišča Čad
- 5** širitev Živalskega vrta

Merilo: 1 : 10 000

Kartografska podlaga: GURS, DOF 2011

